Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA HENRIKA SAUGMANDSGORA ĒES [*HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE*] SECINĀJUMI,
sniegti 2018. gada 31. janvārī[1]

Lieta C-527/16

***Salzburger Gebietskrankenkasse*,**
***Bundesminister für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz*,**
piedaloties
***Alpenrind GmbH*,**
***Martin-Meat Szolgáltató és Kereskedelmi Kft*,**
***Martimpex-Meat Kft*,**
***Pensionsversicherungsanstalt*,**
Allgemeine Unfallversicherungsanstalt

(*Verwaltungsgerichtshof* (Administratīvā tiesa, Austrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Migrējoši darba ņēmēji – Sociālais nodrošinājums – Darba ņēmēji, kas norīkoti darbā dalībvalstī, kura nav viņu darba devēja reģistrācijas valsts – Regula (EK) Nr. 987/2009 – 5. panta 1. punkts un 19 panta 2. punkts – Portatīvs dokuments A1 – Saistošs spēks – Sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanas administratīvās komisijas lēmums par portatīvā dokumenta A1 atsaukšanu – Portatīvā dokumenta A1 atpakaļejošais spēks – Portatīvā dokumenta A1 izsniegšana pēc darba ņēmēja iekļaušanas uzņemošās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā – Regula (EK) Nr. 883/2004 – 12. panta 1. punkts – Norīkotu personu neaizstāšanas nosacījums

I. Ievads

1. *Verwaltungsgerichtshof* (Administratīvā tiesa, Austrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz to, kā interpretēt Regulas (EK) Nr. 883/2004[2] 12. panta 1. punkta, kā arī Regulas (EK) Nr. 987/2009[3] 5. panta 1. punktu un 19. panta 2. punktu.

2. Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar strīdu starp *Salzburger Gebietskrankenkasse* (Zalcburgas federālās zemes Reģionālā slimokase, turpmāk tekstā – "Zalcburgas slimokase") un *Bundesminister für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz* (Federālās zemes nodarbinātības, sociālo lietu un patērētāju tiesību aizsardzības ministrs), no vienas puses, un vienu Austrijas uzņēmumu un diviem Ungārijas uzņēmumiem, no otras puses, saistībā ar darbā Austrijā norīkotajiem darba ņēmējiem piemērojamo tiesību aktu sociālā nodrošinājuma jomā noteikšanu.

1 Oriģinālvaloda – franču.

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2004, L 166, 1. lpp.), ar labojumiem (OV 2004, L 200, 1. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 465/2012 (2012. gada 22. maijs) (OV 2012, L 149, 4. lpp.) (turpmāk tekstā – "Regula Nr. 883/2004"). Attiecībā uz Regulas Nr. 883/2004 redakciju, kas piemērojama pamatlietas faktiem, skat. šo secinājumu 6. un 7. punktu.

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2009. gada 16. septembris), ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 (OV 2009, L 284, 1. lpp.), kas grozīta ar Regulu (ES) Nr. 465/2012 (turpmāk tekstā – "Regula Nr. 987/2009").

3. Ar iesniedzējtiesas pirmo un otro jautājumu Tiesa ir aicināta precizēt, kādas sekas izraisa saskaņā ar Regulas Nr. 987/2009 19. panta 2. punktu izsniegts portatīvs dokuments A1[4], lai atbilstoši Regulas Nr. 883/2004 II sadaļas tiesību normai nodrošinātu apliecinājumu par to, kādi tiesību akti ir piemērojami personai. Šajā ziņā iesniedzējtiesa ar savu pirmo jautājumu vaicā, vai portatīvais dokuments A1 ir saistošs uzņemošās dalībvalsts tiesai LESD 267. panta izpratnē. Apstiprinošas atbildes gadījumā ar savu otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai portatīvais dokuments A1 ir saistošs arī tad, ja Sociālās nodrošināšanas sistēmas koordinēšanas administratīvā komisija (turpmāk tekstā – "Administratīvā komisija")[5] ir pieņēmusi lēmumu par šī dokumenta atsaukšanu, bet izdevējiestāde minēto dokumentu nav atsaukusi. Turklāt iesniedzējtiesa jautā, vai portatīvais dokuments A1 ir saistošs arī tad, ja šis dokuments ir iesniegts pēc attiecīgā darba ņēmēja iekļaušanas uzņemošās dalībvalsts sociālās nodrošināšanas sistēmā, un attiecīgā gadījumā par iespējamu minētā dokumenta atpakaļejošo spēku.

4. Ar savu trešo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, kā ir jāinterpretē Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkts, saskaņā ar kuru personai, ko tās darba devējs ir norīkojis veikt darbu citā dalībvalstī, ar zināmiem nosacījumiem arī turpmāk ir piemērojami izcelsmes dalībvalsts tiesību akti sociālā nodrošinājuma jomā. Šajā ziņā iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai šajā tiesību normā minētais nosacījums, ka norīkotā persona "nav nosūtīta aizstāt citu norīkotu personu" (turpmāk tekstā – "neaizstāšanas nosacījums"), netiek ievērots, ja aizstāšana izpaužas kā norīkošana, ko veic nevis tas pats darba devējs, bet cits darba devējs, un vai šajā kontekstā ir jānoskaidro, vai abu darba devēju juridiskās adreses ir tajā pašā dalībvalstī un vai tos vieno cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne.

II. Savienības tiesības

A. Regula Nr. 883/2004

5. Regulas Nr. 883/2004 II sadaļā "Piemērojamo tiesību aktu noteikšana" iekļautā 11. panta "Vispārīgi noteikumi" 1. punktā un 3. punkta a) apakšpunktā ir noteikts:

"1. Personas, uz kurām attiecas šī regula, ir pakļautas tikai vienas dalībvalsts tiesību aktiem. Šos tiesību aktus nosaka saskaņā ar šo sadaļu.

[..]

3. Ievērojot 12.–16. pantu:

a) persona, kas veic darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā kādā dalībvalstī, ir pakļauta minētās dalībvalsts tiesību aktiem;

[..]."

4 Ar portatīvu dokumentu A1 ir aizstāta apliecība E 101, kas bija standarta veidlapa, lai apliecinātu sociālā nodrošinājuma jomā piemērojamos tiesību aktus laikā, kad bija spēkā Padomes Regula (EEK) Nr. 1408/71 (1971. gada 14. jūnijs) par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā (OV 1971, L 149, 2. lpp.) un Padomes Regula (EEK) Nr. 574/72 (1972. gada 21. marts), ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71 (OV 1972, L 74, 1. lpp.).

5 Attiecībā uz Administratīvo komisiju skat. it īpaši Regulas Nr. 883/2004 71. un 72. pantu.

6. Tās pašas Regulas Nr. 883/2004 sadaļas 12. panta "Īpaši noteikumi" 1. punktā tā sākotnējā redakcijā bija noteikts:

"Persona, kas kādā dalībvalstī veic darbību nodarbinātas personas statusā tāda darba devēja uzdevumā, kurš parasti tur veic savas darbības, un ko minētais darba devējs ir nosūtījis uz citu dalībvalsti veikt darbu minētā darba devēja uzdevumā, arī turpmāk ir pakļauta pirmās dalībvalsts tiesību aktiem, ja paredzamais minētā darba ilgums nepārsniedz 24 mēnešus un minētā persona nav nosūtīta aizstāt citu personu."

7. Strīdīgajā laikposmā pamatlietā, proti, laikposmā no 2012. gada 1. februāra līdz 2013. gada 13. decembrim, Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā ir izdarīti grozījumi ar Regulu Nr. 465/2012, kas stājās spēkā 2012. gada 28. jūnijā[6]. It īpaši vārdkopa "[minētā] persona nav nosūtīta aizstāt citu personu", kas atrodas tiesību normas pēdējā daļā, ir aizstāta ar vārdkopu "*minētā* persona nav nosūtīta aizstāt citu turp *nosūtītu* personu"[7].

8. Regulas Nr. 883/2004 V sadaļas "Dažādi noteikumi" 76. panta "Sadarbība" 6. punktā ir noteikts:

"Ja rodas grūtības, interpretējot vai piemērojot šo regulu, un tādēļ varētu tikt apdraudētas tādas personas tiesības, uz kuru tā attiecas, kompetentās dalībvalsts vai attiecīgās personas dzīvesvietas dalībvalsts iestāde sazinās ar attiecīgās(-o) dalībvalsts(-u) iestādi(-ēm). Ja pienācīgā termiņā nav iespējams rast risinājumu, attiecīgās iestādes var lūgt iesaistīties Administratīvo komisiju."

B. Regula Nr. 987/2009

9. Regulas Nr. 987/2009 I sadaļas "Vispārīgi noteikumi" 5. pantā "Citas dalībvalsts izsniegtu dokumentu un apstiprinošu pierādījumu juridiskais spēks" ir noteikts:

"1. Dalībvalsts iestādes izsniegtus dokumentus, kas norāda personas stāvokli pamatregulas un īstenošanas regulas piemērošanas vajadzībām, un apstiprinošos pierādījumus, uz kuru pamata dokuments ir izsniegts, citas dalībvalsts iestādes atzīst, ja tā dalībvalsts, kas tos izdeva, nav tos atsaukusi vai pasludinājusi par spēkā neesošiem.

2. Ja ir šaubas par dokumenta derīgumu vai to faktu pareizību, uz kuriem dokumentā norādītā informācija balstās, tās dalībvalsts iestāde, kas saņem dokumentu, lūdz izdevējiestādei nepieciešamo skaidrojumu un vajadzības gadījumā šā dokumenta atsaukumu. Izdevējiestāde pārskata dokumenta izsniegšanas pamatojumu un vajadzības gadījumā to atsauc.

3. Saskaņā ar 2. punktu, ja pastāv šaubas par attiecīgās personas sniegto informāciju, dokumenta vai apstiprinošu pierādījumu derīgumu vai to faktu pareizību, uz kuriem dokumentā norādītā informācija balstās, dzīvesvietas vai uzturēšanās vietas iestāde, ciktāl tas iespējams, pēc kompetentās iestādes lūguma veic attiecīgu informācijas vai dokumentu pārbaudi.

4. Ja attiecīgās iestādes nevar vienoties, kompetentās iestādes lietu var iesniegt Administratīvajā komisijā ne ātrāk kā mēnesi pēc dienas, kad iestāde, kas saņēma dokumentu, iesniedza savu pieprasījumu. Administratīvā komisija cenšas samierināt puses sešu mēnešu laikā no lietas iesniegšanas dienas."

6 Skat. Regulas Nr. 465/2012 3. pantu. Attiecībā uz strīdīgo laikposmu pamatlietā skat. šo secinājumu 15. punktu.

7 Mans izcēlums. Attiecībā uz šī minētā 12. panta 1. punkta grozījuma mērķi skat. šo secinājumu 69. zemsvītras piezīmi.

10. Regulas Nr. 987/2009 II sadaļas "Piemērojamo tiesību aktu noteikšana" 19. panta "Informācijas sniegšana attiecīgajām personām un darba devējiem" 2. punktā ir noteikts:

"Pēc attiecīgās personas vai darba devēja lūguma tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kuras tiesību akti ir piemērojami, ievērojot pamatregulas II sadaļu, nodrošina apliecinājumu, ka šādi tiesību akti ir piemērojami, un vajadzības gadījumā norāda, līdz kuram datumam un ar kādiem nosacījumiem."

III. Pamatlieta, prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

11. Austrijā reģistrēta sabiedrība *Alpenrind GmbH* darbojas dzīvnieku un gaļas tirdzniecības nozarē. No 1997. gada tā izmanto kautuvi Zalcburgā, kuru tā nomā.

12. 2007. gadā *Alpenrind* (vai tās tiesību priekštece sabiedrība *S GmbH*) noslēdza ar Ungārijā reģistrētu sabiedrību *Martin-Meat Szolgáltató és Kereskedelmi Kft* (turpmāk tekstā – "*Martin-Meat*") līgumu, saskaņā ar kuru pēdējā minētā apņēmās veikt gaļas izciršanas un iepakošanas darbus. Šos darbus *Alpenrind* uzņēmuma telpās veica uz Austriju darbā norīkoti darba ņēmēji [8]. *Martin-Meat* šos darbus veica līdz 2012. gada 31. janvārim.

13. 2012. gada 24. janvārī *Alpenrind* noslēdza ar Ungārijā reģistrētu sabiedrību *Martimpex-Meat Kft* līgumu, saskaņā ar kuru laikposmā no 2012. gada 1. februāra līdz 2014. gada 31. janvārim pēdējā minētā apņēmās veikt gaļas izciršanas un iepakošanas darbus. Šos darbus *Alpenrind* uzņēmuma telpās veica uz Austriju norīkoti darba ņēmēji.

14. Sākot no 2014. gada 1. februāra, *Alpenrind* atkārtoti noslēdza līgumu ar *Martin-Meat* par to, ka šos gaļas izciršanas darbus minētajās telpās veiks tās darba ņēmēji.

15. Vairāk nekā 250 darba ņēmējiem, kurus strīdīgajā laikposmā, proti, no 2012. gada 1. februāra līdz 2013. gada 13. decembrim, nodarbināja *Martimpex-Meat*, Ungārijas kompetentā iestāde izsniedza portatīvos dokumentus A1, apliecinot, ka šiem darba ņēmējiem ir piemērojama Ungārijas sociālā nodrošinājuma sistēma saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 11.–16. pantu un Regulas Nr. 987/2009 19. pantu. Iesniedzējtiesa norāda, ka daļa no šiem dokumentiem tika izsniegti "ar atpakaļejošu datumu un daļa [no tiem] gadījumos, kad Austrijas sociālā nodrošinājuma iestāde ar lēmumu (kas vēl nebija galīgs) jau bija konstatējusi, ka attiecīgajam darba ņēmējam ir jābūt obligātajai apdrošināšanai saskaņā ar Austrijas tiesību aktiem" [9]. Katrā no šiem dokumentiem bija norādīts, ka *Alpenrind* ir darba devējs vietā, kurā tiek veikta profesionālā darbība.

16. Ar 2013. gada 13. decembra lēmumu Zalcburgas slimokase konstatēja, ka strīdīgajā laikposmā uz minētajiem darba ņēmējiem attiecās Austrijas obligātā apdrošināšana saskaņā ar Austrijas tiesību aktiem sociālā nodrošinājuma jomā.

17. Ar 2016. gada 7. marta spriedumu *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Austrija) atcēla Zalcburgas slimokases lēmumu, pamatojoties uz tās kompetences trūkumu. Iesniedzējtiesa norāda, ka šis spriedums tostarp tika pamatots tādējādi, ka "attiecībā uz katru personu, uz kuru attiecas Austrijas obligātā apdrošināšana, ir ticis izdots kompetentās Ungārijas sociālās apdrošināšanas iestādes [portatīvs] dokuments A 1, atbilstoši kuram attiecīgā persona no konkrēta brīža ir Ungārijā nodarbināts un obligāti apdrošināts [*Martimpex-Meat*] darba ņēmējs un, iespējams, ir norīkots darbā [*Alpenrind*] uz attiecīgajās veidlapās norādītajiem laikposmiem, kuros ietilpst strīdīgais laikposms".

8 Attiecībā uz *Martin-Meat* un *Alpenrind* līgumattiecību kvalifikāciju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 96/71/EK (1996. gada 16. decembris) par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā (OV 1997, L 18, 1. lpp.) skat. spriedumu, 2015. gada 18. jūnijs, *Martin-Meat* (C-586/13, EU:C:2015:405).

9 Ungārijas valdība apstrīd iesniedzējtiesas norādi, saskaņā ar kuru attiecīgie portatīvie dokumenti A1 tika izsniegti pēc attiecīgo darba ņēmēju iekļaušanas Austrijas sociālā nodrošinājuma sistēmā. Šajā ziņā skat. šo secinājumu 55. un 56. punktu.

18. Zalcburgas slimokase un Federālās zemes nodarbinātības, sociālo lietu un patērētāju tiesību aizsardzības ministrs iesniedza apelācijas sūdzību ("Revision") par šo spriedumu *Verwaltungsgerichtshof* (Administratīvā tiesa), apstrīdot portatīvo dokumentu A1 absolūtu saistošo spēku. Pēc šo lietas dalībnieku domām, šis saistošais spēks ir balstīts uz LES 4. panta 3. punktā nostiprināto lojālas sadarbības principu starp dalībvalstīm. Taču izskatāmajā lietā Ungārijas kompetentā iestāde šo principu neesot ievērojusi. Šajā ziņā Federālās zemes nodarbinātības, sociālo lietu un patērētāju tiesību aizsardzības ministrs apelācijas tiesvedībā ("Revision") iesniedza dokumentus, no kuriem izrietot, ka Administratīvā komisija 2016. gada 20. un 21. jūnijā secināja, ka Ungārija kļūdaini bija paziņojusi par savu kompetenci attiecībā uz attiecīgajiem darba ņēmējiem un ka tādējādi portatīvie dokumenti A1 bija jāatsauc.

19. Ar šiem 2016. gada 20. un 21. jūnija secinājumiem, kurus vienprātīgi [atbalstīja] strīdā neiesaistītās delegācijas, Administratīvā komisija apstiprināja Administratīvās komisijas Samierināšanas komitejas (turpmāk tekstā – "Samierināšanas komiteja") 2016. gada 9. maija atzinumu attiecībā uz strīdu starp Austrijas Republiku un Ungāriju [10]. No minētā atzinuma izriet, ka procedūra Administratīvajā komisijā tika uzsākta saistībā ar strīdu, kas pirms vairākiem gadiem bija izcēlies starp Austrijas Republiku un Ungāriju, par to, kādi tiesību akti bija piemērojami darba ņēmējiem, kurus darbam Austrijā bija norīkojusi *Martin-Meat* un *Martimpex-Meat*, pildot starp šiem uzņēmumiem un *Alpenrind* noslēgtos līgumus. Šis strīds ir saistīts ar vispārējām debatēm Administratīvajā komisijā par Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā minētā neaizstāšanas nosacījuma interpretāciju [11].

20. Samierināšanas komiteja 2016. gada 9. maija atzinumā apstiprināja Austrijas Republikas nostāju, būtībā uzskatot, ka tāda apstākļa dēļ, saskaņā ar kuru personu ir norīkojis darba devējs, kas nav agrāk norīkotā darba ņēmēja darba devējs, nevar izslēgt iespēju kvalificēt [šo] situāciju kā "aizstāšanu" Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkta izpratnē [12]. Uz šī pamata Samierināšanas komiteja uzskatīja, ka attiecīgajā gadījumā attiecībā uz aizstājošiem darba ņēmējiem izdotie portatīvie dokumenti A1 tika izsniegti nepareizi un principā tie bija jāatsauc, sākot no dienas, kad Ungārijas kompetentā iestāde par to tika informēta un saņēma pierādījumus par situāciju uzņemošajā dalībvalstī. Tomēr atzīstot, ka portatīvā dokumenta A1 atsaukšana ar atpakaļejošu spēku radītu būtiskus administratīvus sarežģījumus un nelabvēlīgi ietekmētu attiecīgos darba ņēmējus, Samierināšanas komiteja norādīja uz iespēju Austrijas Republikai un Ungārijai panākt vienošanos šajā jautājumā [13].

21. Nav strīda, ka pēc procedūras Administratīvajā komisijā kompetentā Ungārijas iestāde attiecīgajiem darba ņēmējiem izsniegtos portatīvos dokumentus A1 nedz atsauca, nedz atcēla. Šajā ziņā no Ungārijas un Austrijas valdību iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka starp divām dalībvalstīm norisinās dialogs par minēto dokumentu atsaukšanas noteikumiem, bet šis dialogs pašlaik ir apturēts līdz brīdim, kad Tiesa pieņems nolēmumu attiecībā uz šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

22. Ar 2016. gada 14. septembra lēmumu, kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 14. oktobrī, *Verwaltungsgerichtshof* (Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Regulas Nr. 987/2009] 19. panta 2. punktā paredzēto dokumentu saistošais spēks, kas noteikts šīs regulas 5. pantā, ir piemērojams arī tiesvedībā tiesā LESD 267. panta izpratnē?

10 Skat. Administratīvās komisijas Amsterdamā 2016. gada 20. un 21. jūnijā notikušās 347. sanāksmes galvenos secinājumus (C.A. 827/16) un Samierināšanas komitejas 2016. gada 9. maija atzinumu, *Opinion of the conciliation board in case CB-4/15 concerning Austria and Hungary, Subject: Replacement of posted workers* (AC 336/16). Attiecībā uz strīda procesuālo norisi skat. minētā atzinuma 1. punktu.

11 Šīs debates ir atspoguļotas Administratīvās komisijas Praktiskajos norādījumos par Eiropas Savienībā (ES), Eiropas Ekonomiskajā zonā (EEZ) un Šveicē piemērojamajiem tiesību aktiem. Skat. šo secinājumu 70. zemsvītras piezīmi. Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkts ir minēts šo secinājumu 6. un 7. punktā.

12 Skat. iepriekš minētā Samierināšanas komitejas 2016. gada 9. maija atzinuma 4. punktu.

13 Skat. iepriekš minētā Samierināšanas komitejas 2016. gada 9. maija atzinuma 5. punktu. Šajā ziņā Samierināšanas komiteja norāda, ka jau veikto maksājumu atlīdzināšana un jebkāda attiecīgajiem darba ņēmējiem piešķirtā pabalsta atgūšana varētu kļūt par "administratīvu murgu".

2) Ja uz pirmo jautājumu ir jāsniedz apstiprinoša atbilde:

   a) Vai minētais saistošais spēks ir piemērojams arī tad, ja pirms tam ir norisinājusies procedūra Administratīvajā komisijā sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinācijai, kuras rezultātā nav notikusi nedz vienošanās, nedz apstrīdēto dokumentu atsaukšana?

   b) Vai minētais saistošais spēks ir piemērojams arī tad, ja "A1" dokuments tiek izsniegts tikai pēc tam, kad uzņemošā dalībvalsts ir oficiāli konstatējusi obligāto apdrošināšanu saskaņā ar tās tiesību aktiem? Vai saistošajam spēkam šajos gadījumos ir atpakaļejošs spēks?

3) Ja ar noteiktiem priekšnosacījumiem ir jākonstatē dokumentu ierobežots saistošais spēks [Regulas Nr. 987/2009] 19. panta 2. punkta izpratnē:

   Vai [Regulas Nr. 883/2004] 12. panta 1. punktā ietvertais aizstāšanas aizliegums tiek pārkāpts, ja aizstāšana nenotiek norīkošanas darbā formā, ko veic nevis tas pats darba devējs, bet cits darba devējs? Vai šajā ziņā nozīme ir tam,

   a) ka šis darba devējs ir reģistrēts tajā pašā dalībvalstī, kurā reģistrēts pirmais darba devējs, vai arī

   b) ka starp pirmo un otro darba devēju, kas īsteno norīkošanu darbā, pastāv cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne?

23. Rakstveida apsvērumus iesniedza Zalcburgas slimokase, *Alpenrind*, *Martin-Meat* un *Martimpex-Meat* [14], Austrijas, Beļģijas, Čehijas, Vācijas, Īrijas, Ungārijas un Polijas valdības, kā arī Eiropas Komisija. 2017. gada 28. septembra tiesas sēdē mutvārdu apsvērumus sniedza Zalcburgas slimokase, *Alpenrind*, *Martin-Meat* un *Martimpex-Meat*, Austrijas, Čehijas, Īrijas, Francijas, Ungārijas un Polijas valdības, kā arī Eiropas Komisija.

IV. Vērtējums

A. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

24. Ar savu pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 987/2009 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka portatīvs dokuments A1, kuru dalībvalsts kompetentā iestāde ir izsniegusi saskaņā ar minētās regulas 19. panta 2. punktu un ar kuru atbilstoši Regulas Nr. 883/2004 II sadaļas tiesību normai ir apliecināta darba ņēmēja dalība šīs dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, citas dalībvalsts tiesai LESD 267. panta izpratnē ir saistošs [15].

25. Tāpat kā visi attiecīgie lietas dalībnieki, kuri par šo jautājumu ir iesnieguši apsvērumus Tiesai, izņemot Zalcburgas slimokasi [16], es uzskatu, ka uz šo jautājumu ir jāsniedz apstiprinoša atbilde [17] šādu iemeslu dēļ.

14 *Martin-Meat* un *Martimpex-Meat* Tiesā tika pārstāvētas kopā.

15 Jānorāda, ka pašlaik norisinās likumdošanas darbi, kuru mērķis ir grozīt Regulu Nr. 883/2004 un Regulu Nr. 987/2009 un kuri tostarp attiecas uz Regulas Nr. 987/2009 5. un 19. pantu. Skat. 2016. gada 13. decembra Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu un Regulu (EK) Nr. 987/2009, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 (minētā priekšlikuma 2. panta 7. un 11. punkts un ar to saistītie paskaidrojumi, kas minēti paskaidrojuma rakstā.

16 Francijas valdība uz šo jautājumu atbildi nesniedza.

17 Jānorāda, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa nav sniegusi nekādas norādes par to, ka fakti, kurus tā izskata pamatlietā, liecina par krāpšanu vai tiesību ļaunprātīgu izmantošanu. Tātad es balstos uz premisu, saskaņā ar kuru pirmais prejudiciālais jautājums neattiecas uz īpašiem krāpšanas vai ļaunprātīgas izmantošanas gadījumiem, bet uz vispārīgāku jautājumu par to, vai portatīvs dokuments A1 dalībvalstu tiesām ir saistošs. Skat. arī šo secinājumu 77. punktu. Attiecībā uz gadījumu, kurā uzņemošā dalībvalsts ir konstatējusi, ka apliecība E 101 ir iegūta vai norādīta krāpšanas nolūkā, skat. manus secinājumus lietā *Altun* u.c. (C-359/16, EU:C:2017:850).

26. Sākumā ir jākonstatē, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tikmēr, kamēr apliecība E 101 (portatīvā dokumenta A1[18] priekštece) nav atsaukta vai atzīta par spēkā neesošu, tā ir saistoša tās dalībvalsts iekšējā tiesību sistēmā, kurā attiecīgais darbinieks ierodas veikt darbu, un tādējādi arī šīs dalībvalsts iestādēm. No tā izriet, ka uzņemošās dalībvalsts tiesa nav tiesīga pārbaudīt apliecības E 101 spēkā esamību no tās izsniegšanas pamatā esošo apstākļu viedokļa[19].

27. Tādējādi atbilstoši Tiesas konstatējumam ar pašreiz spēkā esošo Regulu Nr. 987/2009 ir kodificēta Tiesas judikatūra, tostarp nostiprinot apliecības E 101 saistošo raksturu un izdevējas iestādes ekskluzīvo kompetenci attiecībā uz minētās apliecības spēkā esamības izvērtēšanu[20]. Proti, minētās regulas 5. panta 1. punktā ir paredzēts, ka dalībvalsts iestādes izsniegtus dokumentus, kas norāda personas stāvokli Regulas Nr. 883/2004 un Regulas Nr. 987/2009 piemērošanas vajadzībām, un apstiprinošos pierādījumus, uz kuru pamata dokuments ir izsniegts, citas dalībvalsts iestādes atzīst, ja tā dalībvalsts, kas tos izdevusi, nav tos atsaukusi vai pasludinājusi par spēkā neesošiem[21].

28. Manuprāt, nav neviena elementa, kas ļautu pieņemt, ka, veicot šo kodifikāciju, Savienības likumdevējam bija nodoms noteikt, ka Regulas Nr. 987/2009 5. pantā minētie dokumenti ir saistoši tikai dalībvalstu sociālā nodrošinājuma iestādēm, un tādējādi novirzīties no Tiesas pastāvīgās judikatūras, saskaņā ar kuru apliecība E 101 ir saistoša arī citu dalībvalstu tiesām[22].

29. Protams, Regulas Nr. 987/2009 5. panta 1. punktā citu dalībvalstu tiesas nav minētas. Tomēr ir jākonstatē, ka minētā tiesību norma ir formulēta tādējādi, ka Tiesa tās formulējumu ļoti lielā mērā izmanto savā judikatūrā attiecībā uz apliecību E 101. Tādējādi Tiesa ir konstatējusi, ka apliecība E 101 *ir saistoša* tās *dalībvalsts kompetentajai iestādei*, kurā šis darba ņēmējs veic darbu, un ka *tikmēr, kamēr šī apliecība nav atsaukta vai pasludināta par spēkā neesošu*, minētajai iestādei ir jāņem vērā, ka uz šo pēdējo minēto darba ņēmēju jau attiecas dalībvalsts, kurā ir dibināts uzņēmums, kas to nodarbina, tiesību akti sociālā nodrošinājuma jomā, un ka tādējādi šī iestāde nevar attiecināt uz darba ņēmēju savu sociālā nodrošinājuma sistēmu[23]. Turklāt Regulas Nr. 987/2009 5. panta 1. punktā tieši ir paredzēts, ka šajā tiesību normā minētie dokumenti ir saistoši tik ilgi, kamēr vien *dalībvalsts, kurā tie izdoti*, tos nav atsaukusi vai pasludinājusi par spēkā neesošiem, tas [savukārt] apstiprina secinājumu, ka *citai* dalībvalstij ar šo tiesību normu nav atļauts apstrīdēt minēto dokumentu spēkā esamību tās tiesās.

30. Ar Regulu Nr. 987/2009 saistītajos sagatavošanas darbos arī nav norāžu par to, ka Savienības likumdevējs būtu vēlējies novirzīties no Tiesas judikatūras, saskaņā ar kuru apliecība E 101 valsts tiesām ir saistoša. Gluži pretēji, no priekšlikuma minētajai regulai, kas beigu beigās tika pieņemta, izriet, ka tās mērķis ir tikai *vienkāršot* un *modernizēt* Regulas Nr. 574/72 noteikumus[24].

18 Skat. šo secinājumu 4. zemsvītras piezīmi.

19 Skat. nesen pasludināto spriedumu, 2017. gada 27. aprīlis, *A-Rosa Flussschiff* (C-620/15, EU:C:2017:309, 48. un 49. punkts un tajos minētā judikatūra). Par Tiesas judikatūru attiecībā uz apliecības E 101 saistošo spēku skat. manus secinājumus lietā *Altun* u.c. (C-359/16, EU:C:2017:850, 32.–34. punkts). Apliecība E 101 no citiem apliecību veidiem atšķiras ar to, ka tās spēkā esamības pārbaude tiesā ir ierobežota. Šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 12. februāris, *Bouman* (C-114/13, EU:C:2015:81, 26. un 27. punkts). Skat. arī šo secinājumu 60. zemsvītras piezīmi.

20 Spriedums, 2017. gada 27. aprīlis, *A-Rosa Flussschiff* (C-620/15, EU:C:2017:309, 59. punkts). Skat. arī manus secinājumus lietā *A-Rosa Flussschiff* (C-620/15, EU:C:2017:12, 56. punkts) un lietā *Altun* u.c. (C-359/16, EU:C:2017:850, 20. punkts).

21 Šis 5. pants ir minēts šo secinājumu 9. punktā. Attiecībā uz jēdziena "iestāde" definīciju skat. Regulas Nr. 883/2004 1. panta p) punktu.

22 Skat. šo secinājumu 26. punktu un 19. zemsvītras piezīmi.

23 Skat. nesen pasludināto spriedumu, 2017. gada 27. aprīlis, *A-Rosa Flussschiff* (C-620/15, EU:C:2017:309, 41. un 43. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

24 Skat. it īpaši paskaidrojuma raksta 1. un 3. punktu Priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko nosaka sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus Regulai Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu, ko Komisija iesniegusi 2006. gada 31. janvārī (COM(2006) 16, galīgā redakcija).

31. Papildus ir jākonstatē, ka no Regulas Nr. 987/2009 preambulas 12. apsvēruma izriet, ka tajā paredzētie "pasākumi un procedūras izriet no [*Tiesas] prakses* un Administratīvās komisijas lēmumiem, kā arī no vairāk nekā 30 gadu pieredzes sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanas piemērošanā saistībā ar Līgumā paredzētajām pamatbrīvībām" [25]. Šis konstatējums liek domāt, ka, ja Savienības likumdevējam būtu bijis nodoms novirzīties no Tiesas judikatūras attiecībā uz apliecības E 101 saistošo spēku, tas būtu to skaidri norādījis.

32. Visbeidzot attiecībā uz iesniedzējtiesas minēto Regulas Nr. 987/2009 6. pantu ir jākonstatē, ka šajā tiesību normā tiesību aktus sociālā nodrošinājuma jomā ir paredzēts piemērot provizoriski, ja divu vai vairāku dalībvalstu iestādēm vai institūcijām ir atšķirīgi viedokļi par piemērojamo tiesību aktu noteikšanu [26]. Taču, manuprāt, nekas neļauj uzskatīt, ka Savienības likumdevējs ar šo tiesību normu būtu vēlējies mazināt šīs regulas 5. pantā minēto dokumentu saistošo spēku. Šajā ziņā ir jākonstatē, ka saskaņā ar [minētā panta] 1. punktu 6. pants ir piemērojams, "ja regulā [Nr. 987/2009] nav noteikts citādi" [27].

33. Pamatojoties uz iepriekš minēto, manuprāt, ir jāuzskata, ka Savienības likumdevējs, pieņemot Regulu Nr. 987/2009, it īpaši tās 5. panta 1. punktu, ir vēlējies tikai kodificēt Tiesas judikatūru attiecībā uz apliecības E 101 saistošo spēku. Šī iemesla dēļ es uzskatu, ka minētā judikatūra *mutatis mutandis* ir piemērojama portatīvajiem dokumentiem A1.

34. Turklāt piebildīšu, ka, ja Regulas Nr. 987/2009 5. panta 1. punkts tiktu interpretēts tādējādi, ka portatīvais dokuments A1 ir saistošs tikai dalībvalstu sociālā nodrošinājuma iestādēm, šī tiesību norma varētu zaudēt tās lietderīgo iedarbību. Tāpēc attiecībā uz apliecību E 101 Tiesa ir konstatējusi, ka, ja valsts kompetentā iestāde, vēršoties attiecīgā darba ņēmēja uzņemošās dalībvalsts, pie kuras šī iestāde pati pieder, tiesā, varētu panākt apliecības E 101 atzīšanu par spēkā neesošu, tad tiktu apdraudēta sistēma, kuras pamatā ir lojāla sadarbība starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm [28].

35. Šajā ziņā ir jākonstatē, ka, lai arī Regulas Nr. 1408/71 un Regulas Nr. 574/72 reglamentējošajos noteikumos nebija tiesību normas, kas atbilst Regulas Nr. 987/2009 5. panta 1. punktam, Tiesa tomēr savu judikatūru attiecībā uz apliecības E 101 saistošo spēku it īpaši ir balstījusi uz sociālā nodrošinājuma jomā piemērojamo tiesību aktu vienotības principu, kas minēts Regulas Nr. 1408/71 13. panta 1. punktā (atbilst pašreizējam Regulas Nr. 883/2004 11. panta 1. punktam [29]), un to personu, kas pārvietojas Savienības iekšienē, tiesiskās drošības principa ievērošanu, kā arī uz pienākumiem, kas izriet no LES 4. panta 3. punktā nostiprinātā dalībvalstu lojālas sadarbības principa [30]. Šie apsvērumi, manuprāt, pilnībā ir attiecināmi uz Regulas Nr. 883/2004 un Regulas Nr. 987/2009 tiesību normām.

36. Ņemot vērā iepriekš minēto, ierosinu Tiesai uz pirmo prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka Regulas Nr. 987/2009 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka portatīvs dokuments A1, kuru dalībvalsts kompetentā iestāde ir izsniegusi saskaņā ar minētās regulas 19. panta 2. punktu un ar kuru atbilstoši Regulas Nr. 883/2004 II sadaļas noteikumiem ir apliecināta darba ņēmēja dalība šīs dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, ir saistošs citas dalībvalsts tiesai LESD 267. panta izpratnē tik ilgi, kamēr tas nav atsaukts vai atzīts par spēkā neesošu [31].

25 Mans izcēlums.

26 Šajā ziņā minētā 6. panta 1. punktā ir noteikta prioritātes kārtība, kas, pirmkārt, attiecas uz tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā persona faktiski strādā vai ir pašnodarbināta, ja šī persona strādā vai ir pašnodarbināta tikai vienā dalībvalstī.

27 Attiecībā uz Regulas Nr. 987/2009 6. pantu skat. arī šo secinājumu 66. punktu.

28 Skat. spriedumu, 2017. gada 27. aprīlis, *A-Rosa Flussschiff* (C-620/15, EU:C:2017:309, 47. punkts un tajā minētā judikatūra).

29 Regulas Nr. 883/2004 11. panta 1. punkts ir minēts šo secinājumu 5. punktā.

30 Skat. manus secinājumus lietā *A-Rosa Flussschiff* (C-620/15, EU:C:2017:12, 45.–57. punkts) un lietā *Altun* u.c. (C-359/16, EU:C:2017:850, 35.–37. punkts).

31 Attiecībā uz iesniedzējtiesas atsauci uz LESD 267. pantu savos secinājumos lietā *Altun* u.c. (C-359/16, EU:C:2017:850, 22.–26. punkts) esmu norādījis iemeslus, kuru dēļ es uzskatu, ka prejudiciālā nolēmuma tiesvedība nav piemērota, lai noskaidrotu jautājumu par to, vai apliecība E 101 (kas ir kļuvusi par portatīvu dokumentu A1) konkrētajā gadījumā ir izsniegta pareizi.

B. Par otro prejudiciālo jautājumu

37. Otrajā prejudiciālajā jautājumā, kas uzdots gadījumā, ja uz pirmo jautājumu tiktu sniegta apstiprinoša atbilde, ir divas daļas, kas attiecas uz diviem konkrētiem gadījumiem. Ar pirmo daļu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai portatīvais dokuments A1 ir saistošs gadījumā, kad ir uzsākta procedūra Administratīvajā komisijā (otrā prejudiciālā jautājuma a) daļa). Ar otro daļu šī tiesa vaicā, vai portatīvais dokuments A1 ir saistošs gadījumā, kad tas ir izsniegts pēc attiecīgā darba ņēmēja iekļaušanas uzņemošās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, un, ja atbilde būtu apstiprinoša, vai šajā gadījumā tam ir atpakaļejošas sekas (otrā prejudiciālā jautājuma b) daļa). Šos abus gadījumus aplūkošu atsevišķi.

1. Pirmais gadījums: Administratīvajā komisijā uzsāktā procedūra (otrā prejudiciālā jautājuma a) daļa)

38. Ar sava otrā prejudiciālā jautājuma a) daļu iesniedzējtiesa vaicā, vai portatīvais dokuments A1 ir saistošs gadījumā, kad agrākajā procedūrā Administratīvajā komisijā nav panākta nedz vienošanās par strīdīgajiem dokumentiem, nedz tie tikuši atsaukti.

39. Pamatojumā iesniedzējtiesa norāda, ka šī jautājuma mērķis ir noskaidrot, vai "vismaz pēc procedūras Administratīvajā komisijā, kuras rezultātā nav notikusi nedz vienošanās (tādā ziņā, ka abu dalībvalstu iestādes pieņem apliecinājuma derīgumu un pareizību), nedz ir atsaukts strīdīgais dokuments (vai tas būtu tādēļ, ka Administratīvā komisija nav sniegusi atbilstošu ieteikumu, vai tādēļ, ka izsniedzējiestāde neņem vērā ieteikumu), tiek atcelts dokumenta saistošais spēks un tiek sniegta iespēja īstenot procedūru par obligātās apdrošināšanas konstatēšanu".

40. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem izskatāmajā lietā izriet, ka attiecīgās dalībvalstis ir vērsušās Administratīvajā komisijā, kas ir pieņēmusi lēmumu par šo portatīvo dokumentu A1 atsaukšanu. Turklāt no tiem izriet, ka pēc procedūras šajā komisijā Ungārijas kompetentā iestāde minētos dokumentus nav atsaukusi [32].

41. Šajos apstākļos es uzskatu, ka otrā jautājuma a) daļa ir jāsaprot tādējādi, ka būtībā tās mērķis ir noskaidrot, vai portatīvais dokuments A1 ir saistošs arī tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, kurā Administratīvā komisija ir pieņēmusi lēmumu par šī dokumenta atsaukšanu, bet iestāde, kas izsniegusi šo dokumentu, to nav atsaukusi [33].

42. Zalcburgas slimokase un Austrijas, Beļģijas, Čehijas [34] un Francijas valdības būtībā uz šo jautājumu ierosina sniegt noraidošu atbildi. Šajā ziņā šie lietas dalībnieki un attiecīgās personas atsaucas it īpaši uz dalībvalstu lojālas sadarbības principa, kas nostiprināts LES 4. panta 3. punktā, pārkāpumu, ja izsniedzējiestāde neatceļ vai neatsauc portatīvo dokumentu A1 saskaņā ar Administratīvās komisijas lēmumu. Savukārt citi lietas dalībnieki un attiecīgās personas, kas iesnieguši Tiesai apsvērumus, apgalvo, ka procedūra Administratīvajā komisijā nevar ietekmēt portatīvā dokumenta A1 saistošo spēku. Tāda ir arī mana pārliecība, un tas tā ir šādu iemeslu dēļ.

32 Skat. šo secinājumu 18.–21. punktu.

33 Jānorāda, ka – pretēji tam, ko ierosina Īrijas un Ungārijas valdības, – otrā prejudiciālā jautājuma a) daļa nav hipotētiska. Proti, lai arī šajā lietā Ungārijas valdība, iespējams, pieņēma Administratīvās komisijas lēmumu, saskaņā ar kuru aplūkojamie portatīvie dokumenti A1 ir jāatsauc, Ungārijas iestādes pagaidām tos nav atsaukušas. Turklāt, lai arī, kā uzsver Īrijas valdība, Samierināšanas komiteja 2016. gada 9. maija atzinumā minēja iespēju, ka Austrijas Republika un Ungārija var panākt vienošanos par konkrētiem noteikumiem saistībā ar attiecīgo portatīvu dokumentu A1 atsaukšanu un par labojumiem, kas veicami attiecībā uz attiecīgajiem darba ņēmējiem, ir jākonstatē, ka minētās dalībvalstis šādu vienošanos vēl nav panākušas. Skat. šo secinājumu 18.–21. punktu.

34 Čehijas valdība it īpaši apgalvo, ka otrā prejudiciālā jautājuma a) daļā aplūkotajā gadījumā portatīvais dokuments A1 provizoriski zaudējot savu saistošo spēku un šajā gadījumā esot jāpiemēro Regulas Nr. 987/2009 6. pants attiecībā uz tiesību aktu sociālā nodrošinājuma jomā provizorisku piemērošanu. Attiecībā uz šo pantu skat. šo secinājumu 32. punktu.

43. Vispirms ir jākonstatē, ka šī lieta atšķiras no lietas, kurā tika pasludināts spriedums *A-Rosa Flussschiff*[35], ar to, ka šajā gadījumā attiecīgās dalībvalstis bija uzsākušas procedūru Administratīvajā komisijā, kas bija pieņēmusi lēmumu par attiecīgo portatīvo dokumentu A1 atsaukšanu[36]. Manuprāt, šī atšķirība tomēr nevar ietekmēt secinājumu, kas izriet no minētā sprieduma un ir balstīts uz Tiesas pastāvīgo judikatūru[37], saskaņā ar kuru apliecība E 101 (tagad – portatīvais dokuments A1) ir saistoša gan tās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma iestādēm, kurā darbs tiek veikts, gan šīs dalībvalsts tiesām.

44. Proti, es uzskatu, ka, ja Regulas Nr. 987/2009 5. panta 1. punkts tiktu interpretēts tādējādi, ka tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā portatīvais dokuments A1 zaudē savu saistošo spēku, Administratīvās komisijas lēmumiem faktiski tiktu piešķirts saistošs spēks. Manuprāt, šāds rezultāts nav saderīgs ar pašreizējiem reglamentējošiem noteikumiem.

45. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Tiesa spriedumā *Romano*[38] ir norādījusi, ka gan no primārajām tiesībām kompetenču jomā, ko Eiropas Savienības Padome piešķīrusi Komisijai noteikumu, kurus ieviesusi Padome, izpildei, gan no tiesu sistēmas, kas noteikta ar [EEK] līgumu, izriet, ka Padome nevar piešķirt Administratīvajai komisijai pilnvaras pieņemt "normatīva rakstura aktus". Pēc Tiesas domām, ar tādas struktūras lēmumu, kas var sniegt atbalstu iestādēm, kuras ir atbildīgas par Savienības tiesību normu piemērošanu, šīm iestādēm nevar tikt uzlikts pienākums izmantot noteiktas metodes vai veikt konkrētu interpretāciju, kad tās piemēro Savienības tiesību normas. Tiesa no tā ir secinājusi, ka šis apstrīdētais Administratīvās komisijas lēmums iesniedzējtiesai "nebija saistošs"[39].

46. Lai arī ir skaidrs, ka pēc primārajos tiesību aktos, it īpaši ar Lisabonas līgumu, izdarītajiem grozījumiem drīkst jautāt, vai šī judikatūra joprojām ir piemērojama, tostarp attiecībā uz iespēju piešķirt tādai struktūrai kā Administratīvā komisija pilnvaras pieņemt aktus, kas rada tiesiskas sekas[40], neviens elements neļauj pieņemt, ka faktiski Savienības likumdevējam bija nodoms piešķirt Administratīvajai komisijai šādas pilnvaras.

47. Proti, Regulas Nr. 987/2009 72. panta, kurā noteikti Administratīvās komisijas uzdevumi, a) punktā ir paredzēts, ka minētā komisija "nodarbojas ar visiem administratīviem jautājumiem un interpretācijas jautājumiem, ko rada [Regulas Nr. 883/2004] vai regulas [Nr. 987/2009] noteikumi vai ar tiem saskaņā noslēgts nolīgums vai vienošanās, *neskarot dalībvalstu tiesību aktos, [Regulā Nr. 883/2004] vai Līgumā paredzētās attiecīgo iestāžu, iestāžu un personu tiesības izmantot procedūras un vērsties pie tiesu iestādēm*"[41]. Tiesa, izskatot gandrīz identisku bijušās Regulas Nr. 3[42] 43. pantā paredzēto tiesību

35 Spriedums, 2017. gada 27. aprīlis, *A-Rosa Flussschiff* (C-620/15, EU:C:2017:309).

36 2017. gada 27. aprīļa sprieduma *A-Rosa Flussschiff* (C-620/15, EU:C:2017:309) 56. punktā Tiesa ir konstatējusi, ka "Francijas iestādes nav ne izsmēlušas dialoga iespējas ar Šveices sociālā nodrošinājuma iestādi, ne pat mēģinājušas vērsties Administratīvajā komisijā un ka tādējādi fakti, saistībā ar kuriem radies šis strīds, nevar pamatot apgalvojumus par trūkumiem procedūrā, kas noteikta Tiesas judikatūrā, vai pierādīt neiespējamību atrisināt iespējamās negodīgas konkurences vai sociālā dempinga situācijas".

37 Par Tiesas judikatūru attiecībā uz apliecības E 101 saistošo raksturu skat. šo secinājumu 26. punktu un 19. zemsvītras piezīmi.

38 Spriedums, 1981. gada 14. maijs, *Romano* (98/80, EU:C:1981:104, 20. punkts).

39 Skat. spriedumu, 2014. gada 22. janvāris, Apvienotā Karaliste/Parlaments un Padome (C-270/12, EU:C:2014:18, 63. punkts un tajā minētā judikatūra). Šajā nozīmē skat. arī spriedumus, 1967. gada 5. decembris, *van der Vecht* (19/67, EU:C:1967:49, 457. un 459. lpp.); 1988. gada 5. jūlijs, *Borowitz* (21/87, EU:C:1988:362, 19. punkts); 1992. gada 1. oktobris, *Grisvard* un *Kreitz* (C-201/91, EU:C:1992:368, 25. punkts), kā arī 2000. gada 10. februāris, *FTS* (C-202/97, EU:C:2000:75, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).

40 Skat. it īpaši ģenerāladvokāta N. Jēskinena [*N. Jääskinen*] secinājumus lietā Apvienotā Karaliste/Parlaments un Padome (C-270/12, EU:C:2013:562, 60.–88. punkts) un spriedumu, 2014. gada 22. janvāris, Apvienotā Karaliste/Parlaments un Padome (C-270/12, EU:C:2014:18, 63. –65. punkts). Šajā ziņā skat. LESD 263. panta pirmo daļu, saskaņā ar kuru Tiesa tostarp pārbauda "to *Savienības [iestāžu vai] struktūru* aktu likumību, kuri rada *tiesiskas sekas* trešām personām" (mans izcēlums). Turklāt saskaņā ar LESD 267. panta pirmās daļas b) apakšpunktu Tiesas kompetencē ir pieņemt nolēmumus par "Savienības *iestāžu vai struktūru* tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju" (mans izcēlums).

41 Mans izcēlums. Skat. arī Lēmuma A1 (2009. gada 12. jūnijs) par dialoga un saskaņošanas procedūras izveidošanu jautājumos par dokumentu derīgumu, piemērojamo tiesību aktu noteikšanu un par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā [..] Nr. 883/2004 paredzēto pabalstu sniegšanu (OV 2010, C 106, 1. lpp.) 3. punktu.

42 Padomes Regula par migrējošo darba ņēmēju sociālo nodrošinājumu (OV 1958, 30, 561. lpp.).

normu, ir nospriedusi, ka "[Administratīvās komisijas] lēmumpieņemšanas struktūra ir definēta šī paša 43. panta tekstā" un "šajā tekstā nav grozītas kompetento tiesu pilnvaras izvērtēt to [minētās Regulas Nr. 3] tiesību normu tvērumu un spēkā esamību, *par kurām [šīs komisijas pieņemtajiem] lēmumiem ir tikai atzinumu vērtība*" [43].

48. Turklāt attiecībā uz procedūras uzsākšanu Administratīvajā komisijā Regulas Nr. 883/2004 76. panta 6. punktā ir noteikts, ka, ja pienācīgā termiņā nav rasts risinājums, attiecīgās iestādes var iesniegt lietu šajā komisijā. Regulas Nr. 987/2009 5. panta 4. punktā vēl ir precizēts, ka Administratīvā komisija cenšas samierināt puses sešu mēnešu laikā no lietas iesniegšanas dienas [44]. Vārdkopa "cenšas samierināt", kas lietota arī Regulas Nr. 987/2009 6. panta 3. punktā, kā arī Administratīvās komisijas Lēmumā A1 [45], manuprāt, skaidri norāda uz to, ka procedūra šajā komisijā nav saistoša [46].

49. Man šķiet, ka Tiesas judikatūra attiecībā uz apliecību E 101 ir balstīta uz premisu, saskaņā ar kuru Administratīvās komisijas lēmumiem nav saistoša spēka. Šajā judikatūrā Tiesa ir identificējusi dalībvalsts rīcībā esošās iespējas, ja ar vienu vai vairākām dalībvalstīm rodas strīds par to, kādi tiesību akti sociālā nodrošinājuma jomā ir piemērojami konkrētā gadījumā [47]. Pēc Tiesas domām, pirmkārt, ir jāuzsāk dialogs ar iestādi, kas ir izdevusi attiecīgo dokumentu. Gadījumā, kad attiecīgās iestādes nevar panākt vienošanos, tās, otrkārt, var vērsties Administratīvajā komisijā. Visbeidzot, ja šai pēdējai minētajai neizdodas saskaņot konkrēto iestāžu viedokļus, uzņemošajai dalībvalstij vēl ir iespēja – neskarot izdevējiestādes dalībvalstī pieejamās iespējas vērsties tiesā – uzsākt tiesvedību Tiesā sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 259. pantam [48]. Turpretī Tiesa šajā kontekstā nemin iespēju celt prasību atbilstoši LESD 263. pantam par Administratīvās komisijas lēmuma *atcelšanu*, kas, manuprāt, tomēr būtu loģiski, ja Tiesa uzskatītu, ka šīs komisijas lēmumiem ir saistošs spēks [49].

50. Pamatojoties uz iepriekš minēto, es secinu, ka šobrīd spēkā esošajā sistēmā, kas izveidota ar Regulu Nr. 883/2004 un Regulu Nr. 987/2009, Administratīvās komisijas lēmumiem attiecībā uz strīdiem starp vienu vai vairākām dalībvalstīm par konkrētajā gadījumā piemērojamajiem tiesību aktiem nav saistoša spēka. No tā, manuprāt, izriet, ka procedūra Administratīvajā komisijā nevar ietekmēt portatīvā dokumenta A1 saistošo spēku.

51. Citiem vārdiem sakot, es uzskatu, ka pat tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, kurā abas attiecīgās dalībvalstis ir iesniegušas lietu Administratīvajā komisijā saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 76. panta 6. punktu un Regulas Nr. 987/2009 5. panta 4. punktu [50] un kurā šī komisija ir pieņēmusi lēmumu par portatīvā dokumenta A1 atsaukšanu, šis dokuments ir saistošs tik ilgi, iekams iestāde, kas to izdevusi, to nav atsaukusi vai atzinusi par spēkā neesošu.

43 Mans izcēlums. Skat. spriedumu, 1967. gada 5. decembris, *van der Vecht* (19/67, EU:C:1967:49, 457. lpp.). Saskaņā ar minētā 43. panta a) punktu tiek izveidota Administratīvā komisija, kuras uzdevums ir "nodarboties ar visiem administratīviem jautājumiem un to jautājumu skaidrojumu, kas rodas no šīs regulas un tai sekojošām regulām vai no jebkura noslēgtā nolīguma vai vienošanās, neskarot attiecīgo iestāžu, institūciju un personu tiesības izmantot procedūras un tiesu iestādes, kas paredzētas dalībvalstu tiesību aktos, šajā regulā vai Līgumā".

44 Regulas Nr. 883/2004 76. panta 6. punkts un Regulas Nr. 987/2009 5. panta 4. punkts attiecīgi ir minēti šo secinājumu 8. un 9. punktā.

45 Skat. iepriekš minētā Administratīvās komisijas Lēmuma A1 18. punktu.

46 Šo analīzi nevar atspēkot apstāklis, ka kompetentajām iestādēm ar Regulas Nr. 987/2009 89. panta 3. punktu vispārīgi ir noteikts pienākums nodrošināt, "ka viņu iestādes ir informētas par visiem Kopienas noteikumiem, kas ir tiesību aktu veidā vai citādi, un piemēro tos, tostarp Administratīvās komisijas lēmumus". Šī tiesību norma, manuprāt, nevar tikt interpretēta tādējādi, ka Administratīvajai komisijai ar to ir piešķirtas pilnvaras izdot aktus, kas rada tiesiskas sekas.

47 Šī judikatūra daļēji tika kodificēta Regulas Nr. 987/2009 5. panta 2.–4. punktā, kas minēti šo secinājumu 9. punktā.

48 Šajā nozīmē skat. nesen pasludināto spriedumu, 2017. gada 27. aprīlis, *A-Rosa Flussschiff* (C-620/15, EU:C:2017:309, 44.–46. punkts un tajos minētā judikatūra).

49 Atgādinājumam – saskaņā ar LESD 263. panta pirmo daļu Tiesa tostarp pārbauda Savienības iestāžu, struktūrvienību vai aģentūru aktu, kuri pieņemti, lai radītu tiesiskas sekas attiecībā uz trešajām personām, likumību.

50 Regulas Nr. 883/2004 76. panta 6. punkts un Regulas Nr. 987/2009 5. panta 4. punkts, attiecīgi minēti šo secinājumu 8. un 9. punktā.

52. Manuprāt, tas paliek spēkā neatkarīgi no tā, ka dalībvalsts, kurā atrodas izdevējiestāde, saistībā ar procedūru Administratīvajā komisijā, iespējams, neievēro pienākumus, kas izriet no LES 4. panta 3. pantā nostiprinātā lojālas sadarbības principa. Ja uzņemošā dalībvalsts uzskata, ka pirmā minētā dalībvalsts nepilda pienākumus, kas tai uzlikti saskaņā ar Savienības tiesībām, tā var celt prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 259. pantam vai lūgt Komisijai celt prasību pret attiecīgo dalībvalsti [51].

53. Ņemot vērā iepriekš minēto, es ierosinu Tiesai uz otrā jautājuma a) daļu atbildēt tādējādi, ka portatīvs dokuments A1 ir saistošs arī tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, kurā Administratīvā komisija ir pieņēmusi lēmumu par šī dokumenta atsaukšanu, bet iestāde, kas izsniegusi šo dokumentu, šo dokumentu nav atsaukusi.

2. Otrais gadījums: portatīvā dokumenta A1 atpakaļejošais spēks (otrā prejudiciālā jautājuma b) daļa)

54. Ar savu otrā prejudiciālā jautājuma b) daļu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai portatīvais dokuments A1 ir saistošs arī gadījumā, kad šis dokuments ir izsniegts pēc attiecīgā darba ņēmēja iekļaušanas uzņemošās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, un vai apstiprinošas atbildes gadījumā minētajam dokumentam ir atpakaļejošs spēks.

55. Vispirms konstatēju, ka šis jautājums nav hipotētisks, kā to uzskata Ungārijas valdība. Šī valdība tostarp apgalvo, ka šajā lietā nav pierādīts, ka Ungārijas kompetentā iestāde ir izsniegusi portatīvus dokumentus A1 ar atpakaļejošu [datumu] pēc tam, kad Austrijas iestādes bija veikušas attiecīgo darba ņēmēju iekļaušanu Austrijas sociālā nodrošinājuma sistēmā.

56. Jāatgādina, ka saistībā ar LESD 267. pantā paredzēto tiesvedību Tiesa ir "pilnvarota spriest par Savienības tiesību interpretāciju un spēkā esamību tikai, pamatojoties uz valsts tiesas iesniegtajiem faktiem". Tātad Tiesai nav kompetences spriest par faktiem pamatlietā, jo šis uzdevums ir valsts tiesas ekskluzīvajā kompetencē [52]. Taču lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa norāda, ka *daļa* no portatīvajiem dokumentiem A1 ir izsniegti *ar atpakaļejošu [datumu*] un daļa no tiem – *pēc tam, kad attiecīgie darba ņēmēji tika iekļauti Austrijas sociālā nodrošinājuma sistēmā* [53]. No tā izriet, ka atbilde uz otrā prejudiciālā jautājuma b) daļu ir jāsniedz.

57. Tāpat kā *Alpenrind*, *Martin-Meat* un *Martimpex-Meat*, Čehijas, Īrijas, Ungārijas un Polijas valdības, kā arī Komisija, bet pretēji Zalcburgas slimokases un Austrijas, Beļģijas un Vācijas [54] valdību viedoklim es uzskatu, ka uz šo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši. Proti, turpinājumā izklāstīto iemeslu dēļ es uzskatu, ka portatīvs dokuments A1 ir saistošs arī gadījumā, kad šis dokuments izsniegts pēc attiecīgā darba ņēmēja iekļaušanas uzņemošās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, un ka šādā gadījumā minētajam dokumentam ir atpakaļejošs spēks.

51 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 1997. gada 29. maijs, *Denuit* (C-14/96, EU:C:1997:260, 34. punkts un tajā minētā judikatūra). Uzskatu, ka Tiesai šajā lietā nav jāspriež par to, vai tas, ka dalībvalsts nepilda Administratīvās komisijas lēmumu, izraisa LES 4. panta 3. pantā nostiprinātā lojālas sadarbības principa pārkāpumu.

52 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 11. septembris, *CEPSA* (C-279/06, EU:C:2008:485, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

53 Skat. šo secinājumu 15. punktu. Tiesas sēdē Zalcburgas slimokase turklāt norādīja, ka attiecīgie portatīvie dokumenti A1 ir izsniegti gan pirms, gan pēc tam, kad Austrijas iestādes attiecīgos darba ņēmējus bija iekļāvušas Austrijas sociālā nodrošinājuma sistēmā.

54 Konkrētāk, Vācijas valdība uzskata, ka portatīvais dokuments A1 nav saistošs, ja šis dokuments izdots tikai pēc tam, kad uzņemošā dalībvalsts oficiāli apstiprinājusi obligāto apdrošināšanu saskaņā ar tās tiesību aktiem un kad izcelsmes dalībvalsts *par to tikusi informēta*.

58. Tādējādi, kā norāda iesniedzējtiesa, no Tiesas judikatūras izriet, ka apliecībai E 101 var būt atpakaļejošs spēks. Tāpēc Tiesa ir konstatējusi, ka, izsniedzot šādu apliecību, kompetentā iestāde tikai paziņo, ka attiecīgajam darba ņēmējam ir piemērojami tās dalībvalsts tiesību akti, kurā atrodas šī iestāde, visā attiecīgajā laikposmā, kurā viņš veic darbu citas dalībvalsts teritorijā. Taču, pēc Tiesas domām, šāds paziņojums, lai arī ir ieteicams, ka tas tiek sniegts pirms attiecīgā laikposma sākuma, var tikt sniegts arī šajā laikposmā un pat tad, kad tas ir beidzies. Šajos apstākļos nav nekādu šķēršļu tam, ka apliecībai E 101 attiecīgā gadījumā ir atpakaļejošs spēks [55].

59. Šī judikatūra, manuprāt, *mutatis mutandis* ir piemērojama jaunajiem reglamentējošajiem noteikumiem [56]. Šajā kontekstā ir jākonstatē, ka Regulas Nr. 987/2009 15. pantā, kas attiecas uz procedūru, lai piemērotu it īpaši Regulas Nr. 883/2004 12. pantu, skaidri ir noteikts, ka, "ja persona veic darbības dalībvalstī, kas nav kompetentā dalībvalsts saskaņā ar [Regulas Nr. 883/2004] II sadaļu, tad darba devējs vai – tādas personas gadījumā, kas neveic algotas darbības, – attiecīgā persona, *kad vien iespējams, iepriekš* informē tās dalībvalsts kompetento iestādi, kuras tiesību akti ir piemērojami. Šī iestāde attiecīgajai personai izsniedz [Regulas Nr. 987/2009] 19. panta 2. punktā minēto apliecinājumu un tās dalībvalsts kompetentās iestādes norādītajai iestādei, kurā darbība tiek veikta, nekavējoties sniedz informāciju par tiesību aktiem, kas saskaņā ar [Regulas Nr. 883/2004] [..] 12. pantu piemērojami minētajai personai" [57].

60. Tomēr iesniedzējtiesa uzdod jautājumu par to, vai portatīvais dokuments A1 ir saistošs arī tad, ja šis dokuments ir izsniegts pēc tam, kad attiecīgais darba ņēmējs ticis iekļauts uzņemošās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā. Pēc šīs tiesas domām, varot tikt uzskatīts, ka akti, saskaņā ar kuriem ir veikta šāda iekļaušana, ir arī Regulas Nr. 987/2009 5. panta 1. punktā minētie dokumenti, kas nozīmējot, ka citu dalībvalstu iestādēm ir saistoši arī šie dokumenti.

61. Šī argumentācija mani nepārliecina.

62. Pirmkārt, es uzskatu, ka šāda interpretācija nav saderīga ar Regulas Nr. 987/2009 tekstu. Atgādinājumam – minētās regulas 5. panta 1. punkts attiecas uz dalībvalsts iestādes izsniegtajiem dokumentiem, kas *norāda* personas stāvokli Regulas Nr. 883/2004 un Regulas Nr. 987/2009 piemērošanas vajadzībām, kā arī apstiprinošiem pierādījumiem [58]. Taču ar lēmumu par personas iekļaušanu dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā nevis tiek "norādīts" šīs personas stāvoklis Regulas Nr. 987/2009 5. panta 1. punkta izpratnē, bet, manuprāt, *konstatēts* šīs personas tiesiskais stāvoklis. Turklāt saskaņā ar Regulas Nr. 987/2009 19. panta 2. punktu dalībvalsts kompetentā iestāde, kuras tiesību akti ir piemērojami saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 II sadaļu, *pēc* attiecīgās personas vai darba devēja *lūguma* nodrošina apliecinājumu, ka šādi tiesību akti ir piemērojami [59]. Lēmuma, ar ko tiek konstatēta personas iekļaušana dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, tomēr tiek pieņemts nevis "pēc attiecīgās personas vai darba devēja lūguma" šīs pēdējās minētās tiesību normas izpratnē, bet pēc attiecīgo iestāžu iniciatīvas.

55 Skat. spriedumu, 2000. gada 30. marts, *Banks* u.c. (C-178/97, EU:C:2000:169, 53. un 54. punkts). Skat. arī spriedumu, 2012. gada 4. oktobris, *Format Urządzenia i Montaże Przemysłowe* (C-115/11, EU:C:2012:606, 43. punkts), no kura izriet, ka apliecība E 101 *parasti* tiek izsniegta pirms attiecīgā laikposma vai tā sākumā. Skat. arī Administratīvās komisijas 2000. gada 13. decembra Lēmuma Nr. 181 par Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta, 14.a panta 1. punkta un 14.b panta 1. un 2. punkta interpretāciju (OV 2001, L 329, 73. lpp.) 6. punktu.

56 Skat. šo secinājumu 33. punktu.

57 Mans izcēlums.

58 Minētais 5. panta 1. punkts ir norādīts šo secinājumu 9. punktā.

59 Šis 19. panta 2. punkts ir minēts šo secinājumu 10. punktā. Skat. arī Regulas Nr. 987/2009 15. panta 1. punktu, saskaņā ar kuru tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kuras tiesību akti ir piemērojami, nodrošina attiecīgajai personai Regulas Nr. 987/2009 19. panta 2. punktā paredzēto *apliecinājumu*.

63. Otrkārt, kā jau esmu norādījis šajos secinājumos, ir jāuzskata, ka Savienības likumdevējam, pieņemot Regulas Nr. 987/2009 5. panta 1. punktu, bija nodoms kodificēt Tiesas judikatūru attiecībā uz apliecības E 101 saistošo spēku [60]. Taču šī judikatūra attiecas tikai uz apliecību E 101 (kļuvusi par portatīvo dokumentu A1), nevis uz cita veida dokumentiem [61]. Turklāt šajā kontekstā spriedums *Banks* u.c., manuprāt, attiecās uz situāciju, kas atbilst pamatlietā aplūkotajai, kurā attiecīgās apliecības E 101, vismaz daļa no tām, tika izsniegtas *pēc* attiecīgo darba ņēmēju iekļaušanas uzņemošās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā [62]. Tomēr šis apstāklis neietekmēja Tiesas vērtējumu, saskaņā ar kuru minētajām apliecībām ir saistošs spēks.

64. Treškārt, es uzskatu, ka interpretācija, saskaņā ar kuru lēmums, ar ko tiek konstatēts, ka personai ir piemērojama dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēma, var tikt kvalificēts kā Regulas Nr. 987/2009 5. panta 1. punktā minētais "dokuments", var izraisīt neatbilstīgu, pat patvaļīgu iznākumu. Proti, kā apgalvo Polijas valdība, šāda pieeja varētu izraisīt sacensību starp dalībvalstu iestādēm attiecībā uz laikposmiem, katrai no tām cenšoties pirmajai pieņemt lēmumu par savas sociālā nodrošinājuma sistēmas piemērošanu, tādējādi tas varētu apdraudēt attiecīgo personu tiesisko noteiktību [63]. Proti, dalībvalstīm šajā gadījumā būtu finanšu intereses būt pirmajām.

65. Ņemot vērā iepriekš minēto, es ierosinu Tiesai uz otrā prejudiciālā jautājuma b) daļu atbildēt tādējādi, ka portatīvais dokuments A1 ir saistošs arī tad, ja šis dokuments ir izsniegts pēc tam, kad attiecīgais darba ņēmējs ticis iekļauts uzņemošās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, un ka attiecīgā gadījumā minētajam dokumentam var būt atpakaļejošs spēks.

66. Šajā ziņā piebildīšu, ka jautājums par to, vai izdevējiestāde, izsniedzot portatīvo dokumentu A1 pēc tam, kad attiecīgais darba ņēmējs ticis iekļauts uzņemošās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, iespējams, nav ievērojusi LES 4. panta 3. punktā noteikto lojālas sadarbības pienākumu, vai arī jautājums par to, vai attiecīgajām iestādēm šajā situācijā ir jāatsaucas uz Regulas Nr. 987/2009 6. pantu, neietekmē minētā dokumenta saistošo spēku [64]. Atgādinājumam – ja dalībvalsts uzskata, ka cita dalībvalsts nav izpildījusi tai saskaņā ar Savienības tiesībām uzliktos pienākumus, tā var celt prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 259. pantam [65].

C. Par trešo prejudiciālo jautājumu

1. Par prejudiciālā jautājuma priekšmetu un piedāvātajām interpretācijām

67. Trešais prejudiciālais jautājums ir par to, kā interpretēt Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā paredzēto neaizstāšanas nosacījumu [66]. Iesniedzējtiesa norāda, ka šis jautājums ir uzdots tikai gadījumā, ja portatīvajam dokumentam A1 konkrētajos apstākļos būtu ierobežots saistošs spēks. Ņemot vērā atbildi, ko ierosinu sniegt uz otro prejudiciālo jautājumu, atbilde uz trešo prejudiciālo jautājumu principā nav jāsniedz.

60 Skat. šo secinājumu 27.–33. punktu.

61 Attiecībā uz seku, kuras rada apliecība E 101, un seku, kuras rada cita veida dokumenti, nošķiršanu skat. spriedumus, 2015. gada 12. februāris, *Bouman* (C-114/13, EU:C:2015:81, 26. un 27. punkts), un 2015. gada 9. septembris, *X* un *van Dijk* (C-72/14 un C-197/14, EU:C:2015:564, 47.–50. punkts).

62 Spriedums, 2000. gada 30. marts, *Banks* u.c. (C-178/97, EU:C:2000:169). Skat. it īpaši minētā sprieduma 5.–7. punktu.

63 Atgādinājumam, Tiesas judikatūra attiecībā uz apliecības E 101 saistošo spēku ir balstīta tostarp uz apsvērumiem attiecībā uz personas, kura pārvietojas Savienībā, tiesisko noteiktību. Skat. šo secinājumu 35. punktu. Šajā kontekstā ir jānorāda, ka no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka Zalcburgas slimokase tiesvedībā iesniedzējtiesā norādīja, ka, "pēc tās domām, vienīgais veids, kā pieņemt lēmumu pēc būtības, [bija] konstatēt obligātās apdrošināšanas piemērošanu, pieņemot lēmumu, lai arī Ungārijas iestādes [bija izsniegušas] [portatīvos] dokumentus A1".

64 Attiecībā uz saikni starp Regulas Nr. 987/2009 5. un 6. pantu skat. šo secinājumu 32. punktu.

65 Skat. arī šo secinājumu 52. punktu.

66 Jānorāda, ka minētā Komisijas 2016. gada 13. decembra priekšlikuma mērķis ir grozīt Regulas Nr. 883/2004 12. pantu. Skat. minētā priekšlikuma 1. panta 13. punktu un ar to saistītos paskaidrojumus, kas sniegti paskaidrojuma rakstā.

68. Tomēr lietderības mērķiem un ņemot vērā apstākli, ka strīds starp Austrijas Republiku un Ungāriju galvenokārt attiecas uz trešo prejudiciālo jautājumu, kas ir pamatlietas pamatā [67], turpinājumā izklāstīšu apsvērumus par šo jautājumu.

69. Saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktu "persona, kas kādā dalībvalstī veic darbību nodarbinātas personas statusā tāda darba devēja uzdevumā, kurš parasti tur veic savas darbības, un ko minētais darba devējs ir nosūtījis uz citu dalībvalsti veikt darbu minētā darba devēja uzdevumā, arī turpmāk ir pakļauta pirmās dalībvalsts tiesību aktiem, ja paredzamais minētā darba ilgums nepārsniedz 24 mēnešus un *minētā persona nav nosūtīta aizstāt citu personu*" [68]. Pamatlietā aplūkotajā strīdīgajā laikposmā vārdkopa "[ja] persona, kas [..] dodas veikt līdzīgu darbību citā dalībvalstī, nav nosūtīta aizstāt citu personu" tika aizstāta ar vārdkopu "[ja] *minētā* persona nav nosūtīta aizstāt citu turp *nosūtītu* personu" [69].

70. Iesniedzējtiesai ir šaubas par šī neaizstāšanas nosacījuma tvērumu, it īpaši par to, vai tas nav pārkāpts tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, kurā aizstāšana ir veikta norīkošanas darbā formā un kuru neveic tas pats darba devējs, bet cits darba devējs. Šajā ziņā šī tiesa norāda, ka, lai arī *Martimpex-Meat* norīkotās personas strīdīgajā laikposmā faktiski neaizstāja nevienu minētās sabiedrības darba ņēmēju, tās, iespējams, aizstāja *Martin-Meat* darba ņēmējus [70]. Turklāt iesniedzējtiesa jautā, vai šajā ziņā ir jānoskaidro, vai abi darba devēji ir reģistrēti tajā pašā dalībvalstī (trešā prejudiciālā jautājuma a) daļa) un vai minētos darba devējus vieno cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne (trešā prejudiciālā jautājuma b) daļa).

71. Trešais prejudiciālais jautājums ir par to, kā interpretēt Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā paredzēto neaizstāšanas nosacījumu.

72. Saskaņā ar pirmo pieeju, kas ir Zalcburgas slimokases, Austrijas, Beļģijas, Čehijas, Vācijas un Francijas valdību, kā arī Komisijas aizstāvētā nostāja, neaizstāšanas nosacījumam pretrunā ir jebkāda norīkotu darba ņēmēju aizstāšana neatkarīgi no tā, vai aizstāšanu veic tas pats darba devējs vai dažādi darba devēji. No tā izrietot, ka šis nosacījums nav izpildīts, ja darba devējs B norīko darba ņēmēju veikt citā dalībvalstī darbu, ko agrāk bija veicis darba devēja A norīkots darba ņēmējs, un neatkarīgi no tā, vai abi darba devēji ir reģistrēti tajā pašā dalībvalstī un vai tos vieno cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne. Šī neaizstāšanas nosacījuma plaša interpretācija *mutatis mutandis* atbilst interpretācijai, kuru Administratīvā komisija ir sniegusi praktiskajos norādījumos [71].

73. Saskaņā ar otro pieeju, kas ir *Alpenrind* un Ungārijas un Polijas valdības aizstāvētā nostāja, ir jāsniedz šaurāka neaizstāšanas nosacījuma interpretācija. Proti, šis nosacījums netiekot neievērots, ja attiecīgo norīkošanu veic dažādi darba devēji, un šajā ziņā nav svarīgi noskaidrot, vai attiecīgo darba devēju juridiskā adrese ir tajā pašā dalībvalstī [72].

67 Skat. šo secinājumu 18.–21. punktu.

68 Mans izcēlums. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka izskatāmajā lietā nav strīda par to, ka paredzētais darba ilgums nepārsniedza divdesmit četrus mēnešus, kā tas ir noteikts Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā.

69 Mans izcēlums. No Regulas Nr. 465/2012 sagatavošanas darbiem izriet, ka šī grozījuma mērķis bija precizēt, ka *nosūtītu* personu nevar aizstāt ar citu norīkotu personu pēc tam, kad beidzies pirmās personas norīkojuma termiņš, un sākotnējā Regulas Nr. 883/2004 redakcijā jēdziens "nosūtīta" netika lietots nejaušības dēļ. Skat. 2010. gada 20. decembra Priekšlikuma Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar kuru groza Regulu [..] Nr. 883/2004 (COM(2010) 794, galīgā redakcija) paskaidrojuma raksta 5. punktu. Skat. arī šo secinājumu 6. un 7. punktu.

70 Skat. šo secinājumu 12. un 13. punktu.

71 Skat. Administratīvās komisijas 2013. gada decembra Praktisko norādījumu par Eiropas Savienībā (ES), Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) un Šveicē piemērojamajiem tiesību aktiem 7. punkta pirmo daļu, no kuras izriet, ka "norīkotu darba ņēmēju uzņemošajā dalībvalstī A nevar nekavējoties aizvietot nedz ar darba ņēmēju, kuru norīkojis tas pats dalībvalsts B norīkotājuzņēmums, kas ir reģistrēts dalībvalstī B, nedz darba ņēmēju, kuru norīkojis dalībvalstī C reģistrēts uzņēmums [..]. Tomēr, ja uzņemošajā dalībvalstī A iepriekš darbu veica darbā norīkots darba ņēmējs no dalībvalsts B, šo darba ņēmēju nevar nekavējoties aizstāt ar jaunu darbā norīkotu darba ņēmēju ne no vienas dalībvalsts. Nav svarīgi, no kura uzņēmuma vai kuras dalībvalsts ir šis no jauna norīkotais darba ņēmējs –, tūlītēja norīkotā darba ņēmēja aizstāšana ar citu darbā norīkotu darba ņēmēju nav atļauta." Jānorāda, ka šī praktisko norādījumu redakcija tika publicēta tikai pēc pamatlietā aplūkotā strīdīgā laikposma beigām. Iepriekšējā 2011. gada janvāra Administratīvās komisijas praktisko norādījumu redakcijā šāda paskaidrojuma nebija.

72 Nedz *Martin-Meat* un *Martimpex-Meat*, nedz Īrijas valdība nesniedza atbildi uz trešo prejudiciālo jautājumu.

74. Abas pieejas ir balstītas uz ļoti atšķirīgām *perspektīvām*. Saskaņā ar pirmo pieeju neaizstāšanas nosacījums ir jāaplūko ne tikai no izcelsmes dalībvalsts skatpunkta, bet arī no uzņemošās dalībvalsts skatpunkta. Tādējādi šim nosacījumam pretrunā esot tas, ka atsevišķus uzdevumus vai funkcijas uzņemošajā dalībvalstī pastāvīgi veic norīkotie darba ņēmēji, kuriem nav piemērojama šīs dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēma.

75. Praksē šī pieeja nozīmē, pirmkārt, to, ka darba devējs B nevar izmantot Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā paredzēto sistēmu, norīkojot savus darba ņēmējus sniegt pakalpojumus citā dalībvalstī, ja darba devējs A agrāk ir izmantojis šo sistēmu, lai sniegtu to pašu pakalpojumu šajā dalībvalstī. Otrkārt, saskaņā ar šo pieeju pakalpojuma saņēmējs uzņemošajā dalībvalstī (proti, šajā lietā – *Alpenrind*) nedrīkst noslēgt ar dažādiem uzņēmumiem secīgus un atšķirīgus līgumus par to, ka tos pašus darbus veic norīkoti darba ņēmēji, kuriem nav piemērojama uzņemošās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēma.

76. Savukārt otrā pieeja ir balstīta uz izcelsmes dalībvalsts un darba devēja, kas norīko darba ņēmējus, perspektīvu. Saskaņā ar šo pieeju ir vienīgi jānoskaidro, vai, no minētā darba devēja viedokļa raugoties, ir notikusi norīkoto darba ņēmēju aizstāšana.

77. Vispirms ir jākonstatē, ka iesniedzējtiesa lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav sniegusi norādes par to, ka fakti, kurus tā izskata pamatlietā, varētu būt krāpšana vai tiesību ļaunprātīga izmantošana [73]. Tāpēc es balstos uz premisu, saskaņā ar kuru trešais prejudiciālais jautājums neattiecas uz īpašiem krāpšanas vai tiesību ļaunprātīgas izmantošanas gadījumiem.

78. Turpinājumā ir jākonstatē, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav nevienas norādes nedz uz to, ka šajā lietā attiecīgos darba devējus, proti, *Martin-Meat* un *Martimpex-Meat*, vienotu cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne, nedz, attiecīgā gadījumā, uz šīs saiknes raksturu [74]. Ar trešā prejudiciālā jautājuma b) daļu iesniedzējtiesa tomēr vēlas noskaidrot, cik svarīga nozīme Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkta interpretācijā ir tādas saiknes starp attiecīgajiem darba devējiem esamībai [75].

79. Turpmākajā analīzē izskatīšu, pirmkārt, jautājumu par to, vai gadījumā, kad divus attiecīgos darba devējus nevieno cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne, Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā minētajam neaizstāšanas nosacījumam pretrunā ir tas, ka darba devējs norīko darba ņēmēju uz citu dalībvalsti veikt darbu, ko iepriekš bija veicis cita darba devēja norīkots darba ņēmējs (2. daļa).

80. Norādīšu, ka uz šo jautājumu, manuprāt, tagad ir jāatbild noraidoši. Proti, es uzskatu, ka iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ neaizstāšanas nosacījuma plaša interpretācija ir nepamatota un nekas neliedz darba devējam B veikt norīkošanu saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktu, ja šādu norīkošanu iepriekš bija veicis darba devējs A.

73 Skat. arī šo secinājumu 17. zemsvītras piezīmi.

74 *Martin-Meat* un *Martimpex-Meat* apgalvo, ka abas sabiedrības nevieno nekāda īpašuma, organizatoriska vai pārvaldības saikne. Ungārijas valdība līdzīgi apgalvo, ka šajā lietā runa ir par dažādām juridiskām personām. Savukārt Austrijas valdība apgalvo, ka starp divu darba devēju nosaukumiem un organizatorisko struktūru un daļēji arī starp norīkotajiem darba ņēmējiem pastāv liela līdzība.

75 Jāprecizē, ka trešā prejudiciālā jautājuma b) daļa, manuprāt, nav hipotētiska, kas saskaņā ar Tiesas judikatūru izraisītu tās nepieņemamību. Proti, man šķiet, ka, ņemot vērā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, iesniedzējtiesa šajā stadijā nav atrisinājusi jautājumu par to, vai izskatāmajā lietā abus attiecīgos darba devējus vieno cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne, ciktāl šis jautājums rastos tikai tad, ja Tiesa noraidītu neaizstāšanas nosacījuma plašu interpretāciju.

81. Otrkārt, es izskatīšu trešā prejudiciālā jautājuma a) un b) daļu, ar kurām iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai tādi apstākļi kā, pirmkārt, darba devēju juridiskās adreses atrašanās tajā pašā dalībvalstī un, otrkārt, ciešas personiskās un/vai organizatoriskās saiknes pastāvēšana var mainīt atbildi, kas sniedzama uz trešo prejudiciālo jautājumu. Šajā ziņā minēšu, pirmkārt, iemeslus, kuru dēļ es uzskatu, ka katra attiecīgā darba devēja juridiskās adreses atrašanās vieta neietekmē neaizstāšanas nosacījumu (3. daļa). Otrkārt, īsumā aplūkošu gadījumu, kurā attiecīgos darba devējus vieno cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne (4. daļa).

2. Par Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkta interpretāciju

a) Par Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā paredzēto sistēmu

82. Regulas Nr. 883/2004 II sadaļas, kurā ietilpst 12. panta 1. punkts, noteikumi ir daļa no pilnīgas un vienotas kolīziju normu sistēmas, kuras mērķis ir nodrošināt, ka darba ņēmējiem, kas pārvietojas Savienības iekšienē, tiek piemērota tikai vienas dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēma, lai novērstu to, ka ir piemērojami vairāku dalībvalstu tiesību akti, un izvairītos no sarežģījumiem, kas tādēļ rastos [76].

83. Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta a) apakšpunktā ir minēts vispārīgs sasaistes noteikums, saskaņā ar kuru persona, kas veic darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā kādā dalībvalstī, ir pakļauta minētās dalībvalsts tiesību aktiem (*lex loci laboris*) [77]. Saskaņā ar minētās regulas 12. panta 1. punktu personai, kuru tās darba devējs ir norīkojis darbā citā dalībvalstī, tomēr ir piemērojami izcelsmes valsts tiesību akti. Citiem vārdiem sakot, Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā darba devējam ir dota iespēja ar konkrētiem nosacījumiem norīkot savus darba ņēmējus darbā citā dalībvalstī bez pienākuma attiecināt uz šiem darba ņēmējiem šīs pēdējās minētās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmu.

84. Minētā 12. panta 1. punkta mērķis tostarp ir veicināt pakalpojumu sniegšanas brīvību par labu uzņēmumiem, kas to izmanto, norīkojot darba ņēmējus darbā dalībvalstīs, kas nav dalībvalsts, kurā tie ir reģistrēti. Proti, tā mērķis ir pārvarēt darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai radītos šķēršļus, kā arī veicināt pārrobežu ekonomisko darbību un turklāt panākt, lai it īpaši darba ņēmēji un uzņēmumi nesaskartos ar administratīvajām grūtībām [78].

85. Jāprecizē, ka – pretēji tam, ko ierosina Zalcburgas slimokase, Austrijas, Beļģijas, Čehijas, Vācijas un Francijas valdības, kā arī Komisija, – Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkts nevar tikt kvalificēts kā "izņēmums". Proti, kā skaidri izriet no tā nosaukuma, tas ir *īpašs noteikums*, kurš attiecas uz specifisku situāciju un pamato citu sasaistes kritēriju [79]. Šajā kontekstā Tiesa attiecībā uz Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu (Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkta priekštecis) ir konstatējusi, ka "*atsevišķās situācijās* [Regulas Nr. 1408/71] 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā [tagad – Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta a) apakšpunkts] paredzētā vispārējā noteikuma skaidra un vienkārša piemērošana varētu radīt iespējamību, ka notiks nevis izvairīšanās, bet

76 Attiecībā uz Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu (Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkta priekštecis) pēc analoģijas skat. spriedumu, 2000. gada 9. novembris, *Plum* (C-404/98, EU:C:2000:607, 18. punkts un tajā minētā judikatūra). Attiecībā uz piemērojamo tiesību aktu vienotības principu skat. Regulas Nr. 883/2004 11. panta 1. punktu, kas minēts šo secinājumu 5. punktā.

77 Skat. šo secinājumu 5. punktu. Skat. arī Regulas Nr. 883/2004 preambulas 17. apsvērumu.

78 Attiecībā uz Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu (Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkta priekštecis) šajā nozīmē pēc analoģijas skat. spriedumu, 2000. gada 9. novembris, *Plum* (C-404/98, EU:C:2000:607, 19. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī Administratīvās komisijas 2009. gada 12. jūnija Lēmuma A2 preambulas 1. un 2. apsvērumu attiecībā uz Regulas Nr. 883/2004 12. panta interpretāciju (OV 2010, C 106, 5. lpp.).

79 Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkts ir minēts šo secinājumu 6. un 7. punktā. Skat. arī Regulas Nr. 883/2004 preambulas 18. apsvērumu, saskaņā ar kuru "īpašos gadījumos, kad ir pamats citiem piemērojamības kritērijiem, jāatkāpjas no minētā vispārīgā noteikuma".

tieši pretēji – gan darbiniekam, gan darba devējam un sociālā nodrošinājuma iestādēm tiks radīti administratīvi sarežģījumi, kuru rezultātā var tikt traucēta minētajā regulā paredzētā personu brīva pārvietošanās [..]. Šādu situāciju [*īpaši*] *reglamentējošie noteikumi* ir paredzēti Regulas Nr. 1408/71 14. pantā [tagad – Regulas Nr. 883/2004 12. pants]" [80].

86. Šajos apstākļos es uzskatu, ka nav nekāda pamata Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktu interpretēt īpaši šauri.

b) Par Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā paredzēto neaizstāšanas nosacījumu

87. Saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktu norīkotajai personai ir piemērojama izcelsmes dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēma, it īpaši ar nosacījumu, ka tā "nav nosūtīta aizstāt citu personu".

88. Sākotnējā Regulas Nr. 3 13. panta a) daļas redakcijā (Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkta priekštece) šāda neaizstāšanas nosacījuma nebija, bet tas tika iekļauts minētās tiesību normas formulējumā ar Regulu Nr. 24/64/EEK [81]. No šīs pēdējās minētās regulas preambulas pirmā apsvēruma izriet, ka "[Regulas Nr. 3] 13. panta a) daļa tika izmantota ļaunprātīgi un šī tiesību norma ir jāpārskata, lai novērstu šo ļaunprātīgu izmantošanu, saglabājot iespēju piemērot darba ņēmējiem parastās nodarbinātības valsts tiesību aktus" [Neoficiāls tulkojums].

89. Ņemot vērā manas norādes par neaizstāšanas nosacījuma izstrādes gaitu, Savienības likumdevējs, paredzot šo nosacījumu, ir vēlējies novērst Regulā Nr. 3 konstatēto acīmredzamo trūkumu, kas izpaudās tādējādi, ka daži darba ņēmēji neievēroja nosacījumu par norīkošanas ilgumu [82], veicot sava norīkotā personāla rotēšanu, lai personālam varētu piemērot izcelsmes dalībvalsts tiesību aktus, saskaņā ar kuriem sociālā nodrošinājuma iemaksas bija mazākas nekā uzņemošajā dalībvalstī [83]. Neaizstāšanas nosacījumi bez būtiskiem grozījumiem secīgi tika paredzēti Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktā un Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā [84].

90. Šajā lietā rodas jautājums par to, vai Savienības likumdevējs, ieviešot neaizstāšanas nosacījumu, ir vēlējies novērst arī *citas* situācijas, kas nav tāda, kurā darba devējs veic norīkotā personāla rotēšanu, lai apietu nosacījumu par norīkojuma ilgumu, un it īpaši par to, vai tas ir vēlējies aizliegt norīkošanas, kuras secīgi veic dažādi darba devēji.

91. Manuprāt, tas tā nav.

80 Mans izcēlums. Skat. spriedumu, 2012. gada 4. oktobris, *Format Urządzenia i Montaże Przemysłowe* (C-115/11, EU:C:2012:606, 31. punkts).

81 Padomes Regula (1964. gada 10. marts), ar ko groza Regulas Nr. 3 13. pantu un Regulas Nr. 4 11. pantu (tiesību akti, kas ir piemērojami norīkotajiem darba ņēmējiem un darba ņēmējiem, kuri parasti veic darbu vairākās valstīs) (OV 1964, Nr. 47, 746. lpp.).

82 Bijušajā Regulas Nr. 3 13. panta a) daļā bija paredzēts "varbūtējais ilgums", kas nepārsniedza divdesmit mēnešus un ko varēja pagarināt līdz divdesmit četriem mēnešiem. Atgādinājumam – Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā ir minēts "paredzamais ilgums", kas nepārsniedz divdesmit četrus mēnešus. Skat. šo secinājumu 6. punktu.

83 Šajā nozīmē skat. ģenerāladvokāta A. L. Diteljē de Lamota [*Dutheillet de Lamothe*] secinājumus lietā *Manpower* (35/70, nav publicēti, EU:C:1970:104, 1265. lpp.), kuros norādīts, ka "[Regulas Nr. 3 13. panta a) daļa] tika izmantota ļaunprātīgi". Daži uzņēmumi uzsāka būvniecības darbus ārpus savas izcelsmes valsts un veica norīkotā personāla rotēšanu, kas bija vajadzīga, lai šim personālam varētu piemērot izcelsmes valsts tiesību aktus, saskaņā ar kuriem sociālā nodrošinājuma iemaksas bija mazākas nekā valstī, kurā tas bija nodarbināts. Šī prakse it īpaši tika konstatēta Francijā būvniecības un mežsaimniecības nozarē. Turklāt tostarp attiecībās starp Nīderlandi un Vāciju tika konstatēts, ka, tā kā "pieņēmēji darbā" vai "apakšuzņēmēji" pirmajā minētajā valstī nebija darba devēji, tie nodeva otrās minētās valsts uzņēmēju rīcībā darba ņēmējus, kuriem bija piemērojami pirmās minētās valsts tiesību akti sociālā nodrošinājuma jomā". Ģenerāladvokāta apsvērumi vienlaikus tostarp attiecās uz jēdziena "norīkošana" ieviešanu Regulas Nr. 3 13. panta a) daļas formulējumā. Skat. arī Administratīvās komisijas Piekto gada ziņojumu par noteikumu attiecībā uz migrējošo darba ņēmēju sociālo nodrošinājumu īstenošanu, janvāris–decembris, 1963, 12. un 56. lpp. Skat. arī ģenerāladvokāta F. Dž. Džeikobsa [*F. G. Jacobs*] secinājumus lietā *FTS* (C-202/97, EU:C:1999:33, 26. punkts), kuros arī ir atsauce uz neaizstāšanas nosacījuma ieviešanu.

84 Regulas Nr. 3 13. panta a) daļā, kas grozīta ar Regulu Nr. 24/64, bija paredzēts, ka norīkotais darba ņēmējs "nav nosūtīts aizstāt citu darba ņēmēju, kuram beidzies viņa norīkojuma termiņš" [Neoficiāls tulkojums]. Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktā bija paredzēts, ka norīkotais darba ņēmējs "nav nosūtīts aizstāt kādu citu darbinieku, kuram beidzies viņa norīkojuma termiņš". Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkts ir minēts šo secinājumu 6. un 7. punktā.

92. Pirmkārt, nedz Regulas Nr. 3, Regulas Nr. 1408/71 un Regulas Nr. 883/2004 tekstā, nedz ar to sagatavošanu saistītajos darbos nav neviena elementa, kas liecinātu par šādu likumdevēja vēlmi.

93. Lai arī Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkta formulējums, saskaņā ar kuru "persona nav nosūtīta aizstāt citu personu", nav pārliecinošs, tomēr es uzskatu, ka tas apstiprina interpretāciju, saskaņā ar kuru neaizstāšanas nosacījuma mērķis nav novērst tādu secīgu norīkošanu, ko veic dažādi darba devēji. Proti, vārdkopa "nosūtīta aizstāt", kas lietota visās Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkta valodu redakcijās, izņemot vācu valodas redakciju, ņemot vērā tās gramatisko nozīmi, manuprāt, nozīmē to, ka darba ņēmēju norīko darba devējs, *lai* aizstātu citu norīkoto darba ņēmēju [85].

94. Taču, izņemot ļaunprātīgas izmantošanas gadījumu, darba devēja B norīkošanas mērķis nav aizstāt darba devēja A norīkoto darba ņēmēju. Tās mērķis ir sniegt pakalpojumu uzņemošajā dalībvalstī. Šajā ziņā piebildīšu, ka pat nevar droši apgalvot, ka darba devējs B būtu zinājis par norīkošanu, ko veicis darba devējs A [86].

95. Citiem vārdiem sakot, vārdkopa "nosūtīta aizstāt", manuprāt, apstiprina apgalvojumu, ka neaizstāšanas nosacījums ir jāaplūko tikai no darba devēja, kurš norīko darba ņēmēju, skatpunkta. Atgādinājumam – Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā ir paredzēti nosacījumi, saskaņā ar kuriem šis darba devējs var norīkot savus darba ņēmējus bez pienākuma piemērot viņiem šīs dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmu [87]. Šajā ziņā šajā tiesību normā ir paredzēts nosacījums, ka (minētais darba devējs) nevar nosūtīt norīkoto personu, lai aizstātu citu nosūtītu personu. Tādējādi no redakcionālā viedokļa neaizstāšanas nosacījums ir aplūkots no darba devēja, kurš norīko darba ņēmēju, skatpunkta.

96. Tāpēc es uzskatu, ka "aizstāšana" Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkta izpratnē netiek veikta, ja darba devējs B norīko darba ņēmēju, lai veiktu darbu, ko iepriekš bija veicis darba devēja A nosūtīts darba ņēmējs. Citiem vārdiem sakot, es uzskatu, ka nekas neliedz darba devējam B veikt šādu norīkošanu. No tā arī izriet, ka pakalpojuma saņēmējam uzņemošajā dalībvalstī nav liegts noslēgt ar dažādiem uzņēmumiem secīgus un atšķirīgus līgumus par to, ka tos pašus darbus veic norīkoti darba ņēmēji, kuriem nav piemērojama uzņemošās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēma.

97. Šajā ziņā piebildīšu, ka, ja tiktu sniegta pretēja interpretācija, darba devējs B būtu nelabvēlīgākā situācijā salīdzinājumā ar darba devēju A tikai tāpēc, ka šis pēdējais minētais Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā paredzēto iespēju izmantoja pirmais ("kas pirmais brauc, tas pirmais maļ"). Taču, manuprāt, nekas neļauj pieņemt, ka Savienības likumdevējs būtu vēlējies sasniegt šādu rezultātu. Tādējādi, sniedzot šādu interpretāciju, minētajā tiesību normā, manuprāt, tiktu ieviests jauns nosacījums, kas neizriet no tās formulējuma, un tas, pēc manām domām, būtu pretrunā attiecīgo personu tiesiskās noteiktības principam [88].

98. Šajā kontekstā ir jāuzskata, ka, pieņemot Regulu Nr. 883/2004, Savienības likumdevējs pilnībā pārzināja problemātiku, kas saistīta ar norīkoto darba ņēmēju aizstāšanu, un arī apzinājās iespējamās ekonomiskās priekšrocības, kuras darba devējam un, pakārtoti, tā līgumslēdzējai pusei uzņemošajā dalībvalstī ir piešķirtas ar minētās regulas 12. panta 1. punktu. Ja tas būtu vēlējies novērst norīkošanas, ko secīgi veic dažādi darba devēji, tas neapšaubāmi būtu lietojis daudz skaidrāku formulējumu.

85 Dažās valodu redakcijās pat ir noteikts, ka personu nevar nosūtīt, "*lai*" aizvietotu citu norīkoto personu. Skat. it īpaši dāņu valodas redakciju ("ikke udsendes for at afløse en anden person"), angļu valodas redakciju ("not sent to replace another person") un zviedru valodas redakciju ("inte sänds ut för att ersätta någon annan person"). Savukārt vācu valodas redakcijā ir paredzēts, ka persona ne*aizstāj* citu [norīkotu] personu ("nicht eine andere [entsandte] Person ablöst"). Grozījumi, kas Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā izdarīti ar Regulu Nr. 465/2012, nekādā ziņā neietekmē šo dažādo valodu redakciju analīzi. Skat. šo secinājumu 6. un 7. punktu.

86 Atgādinājumam – iepriekšējā daļā ir analizēts gadījums, kurā attiecīgos darba devējus nevieno cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne. Skat. šo secinājumu 78. un 79. punktu.

87 Skat. arī šo secinājumu 83. punktu.

88 Saskaņā ar Tiesas judikatūru jebkurš cits risinājums būtu pretrunā tiesiskās noteiktības principam, kas īpaši pieprasa, lai noteikumi būtu skaidri, precīzi un to sekas būtu paredzamas, sevišķi tad, ja tie var radīt negatīvas sekas personām. Skat. it īpaši spriedumu, 2008. gada 18. decembris, *Altun* (C-337/07, EU:C:2008:744, 60. punkts).

99. Otrkārt, attiecībā uz mērķi novērst ļaunprātīgu izmantošanu es uzskatu, ka nekas neļauj vispārīgi pieņemt, ka runa ir par ļaunprātīgu izmantošanu gadījumā, kad darba devējs B saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktu norīko savus darba ņēmējus veikt darbus, ko iepriekš veica darba devēja A norīkotie darba ņēmēji. Turklāt atgādinu, ka šādā gadījumā darba devējs ne vienmēr zina par norīkošanu, ko iepriekš veicis darba devējs A [89].

100. Treškārt, es uzskatu, ka ar neaizstāšanas nosacījuma plašu interpretāciju, saskaņā ar kuru tas būtu attiecināms uz norīkošanu, ko secīgi veikuši dažādi darba devēji, var netikt sasniegti Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā izvirzītie mērķi. Atgādinājumam – šīs tiesību normas mērķis tostarp ir veicināt pakalpojumu sniegšanas brīvību un darba ņēmēju pārvietošanās brīvību, kā arī sekmēt pārrobežu ekonomisko darbību, panākot, lai it īpaši darba ņēmēji un uzņēmumi nesaskartos ar administratīvām grūtībām [90].

101. Neaizstāšanas nosacījuma plaša interpretācija praksē nozīmētu to, ka darba devējs norīkošanas brīdī, iespējams, nebūtu drošs par to, vai uz norīkotā darba ņēmēja situāciju ir attiecināms Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkts, un tādējādi par to, vai minētajam darba ņēmējam norīkojuma laikā ir piemērojama izcelsmes dalībvalsts vai uzņemošās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēma. Proti, darba devējs B var likumīgi uzskatīt, ka Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā paredzētie nosacījumi ir izpildīti. Taču, ja vēlāk izrādās, ka darba devēja A norīkotais darba ņēmējs uzņemošajā dalībvalstī ir veicis attiecīgo darbu, saskaņā ar minēto interpretāciju darba devējam B ir jāpieņem, ka viņa norīkotajam darba ņēmējam ir jāpiemēro uzņemošās dalībvalsts sistēma. Tādējādi tas tā notiktu, neraugoties uz to, ka izcelsmes dalībvalsts, iespējams, būtu izsniegusi portatīvo dokumentu A1, ar ko apliecināta minētā darba ņēmēja dalība šīs dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā [91].

102. Šāda attīstība varētu būtiski mainīt ekonomiskos nosacījumus, kādos darba devējs B sniedz savus pakalpojumus uzņemošajā dalībvalstī [92], un turklāt izraisīt administratīvus sarežģījumus darba devējam B un attiecīgajam darba ņēmējam, it īpaši attiecībā uz uzņemošās dalībvalsts sistēmas piemērošanu minētajam darba ņēmējam, pieprasot veikt iemaksas, kas jau veiktas izcelsmes dalībvalstī, un atsaucot izdevējas iestādes izsniegto portatīvo dokumentu A1. Uzskatu, ka šādas nenoteiktības pastāvēšana attiecībā uz darba devēju B principā nav saderīga ar tiesisko noteiktību un ka tā var kavēt pakalpojumu sniegšanas brīvību un darba ņēmēju pārvietošanās brīvību Savienībā, kas ir pretrunā Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā izvirzītajam mērķim.

103. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz trešo prejudiciālo jautājumu atbildēt tādējādi, ka Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā minētajam neaizstāšanas nosacījumam nav pretrunā tas, ka darba devējs norīko darba ņēmēju veikt darbu, ko iepriekš veicis cita darba devēja norīkots darba ņēmējs.

104. Pilnības labad ir jāuzsver, ka manis ierosinātā Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punkta interpretācija atšķiras no tās, ko sniegusi Administratīvā komisija [93]. Šajā ziņā ir jākonstatē, ka Savienības likumdevējs brīvprātīgi var izdarīt grozījumus minētajā regulā, ja šajā tiesību normā paredzēto neaizstāšanas nosacījumu tas vēlas attiecināt arī uz norīkošanu, ko secīgi veic dažādi darba devēji. Saskaņā ar spēkā esošajām tiesību normām nav nekāda pamata izvēlēties šādu rezultātu.

89 Atgādinājumam – iesniedzējtiesa nav sniegusi nevienu norādi, ka fakti, kurus tā izskata pamatlietā, varētu būt krāpšana vai tiesību ļaunprātīga izmantošana. Skat. šo secinājumu 77. punktu.

90 Skat. šo secinājumu 84. punktu.

91 Šajā ziņā skat. minēto Administratīvās komisijas 2013. gada decembra praktisko norādījumu 7. punkta pirmo daļu, no kura izriet, ka, "izvērtējot norīkošanas nosacījumus, no izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes skatpunkta var šķist, ka norīkošanas nosacījumi ir faktiski izpildīti".

92 Izskatāmajā lietā *Martin-Meat* un *Martimpex-Meat* norāda, ka Austrijas sociālā nodrošinājuma iestādes 2016. gada 21. martā nosūtīja *Martimpex-Meat* paziņojumus attiecībā uz minētajiem darba ņēmējiem veikt iemaksas, kuru summa pārsniedza 4 miljonus EUR, pieskaitot tiem nokavējuma procentus, proti, kopumā samaksāt 5 miljonus EUR.

93 Skat. šo secinājumu 72. punktu un 70. zemsvītras piezīmi.

3. Par gadījumu, ja darba devēji ir reģistrēti tajā pašā dalībvalstī (trešā prejudiciālā jautājuma a) daļa)

105. Ar trešā prejudiciālā jautājuma a) daļu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai apstāklis, ka attiecīgie darba devēji ir reģistrēti tajā pašā dalībvalstī, var mainīt atbildi, kas sniedzama uz trešo prejudiciālo jautājumu.

106. Manuprāt, nav šaubu, ka uz šo jautājumu ir jāatbild noraidoši.

107. Proti, iepriekš izklāstītajā analīzē netika konstatēts neviens elements, kas pamatotu nošķiršanu, ņemot vērā katra attiecīgā darba devēja reģistrācijas vietas. Tāpēc es uzskatu, ka Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā minētajam neaizstāšanas nosacījumam nav pretrunā tas, ka darba devējs norīko darba ņēmēju veikt darbu, ko agrāk veicis cita darba devēja norīkots darba ņēmējs, neatkarīgi no tā, vai minētie darba devēji ir reģistrēti tajā pašā dalībvalstī.

108. Tāpēc es ierosinu Tiesai uz trešā jautājuma a) daļu atbildēt tādējādi, ka saistībā ar trešo prejudiciālo jautājumu nav jānoskaidro tas, vai attiecīgie darba devēji ir reģistrēti tajā pašā dalībvalstī.

4. Par gadījumu, ja darba devējus vieno cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne (trešā prejudiciālā jautājuma b) daļa)

109. Ar sava trešā prejudiciālā jautājuma b) daļu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai apstāklis, ka darba devējus vieno cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne, var mainīt atbildi, kas sniedzama uz trešo prejudiciālo jautājumu.

110. Jāatgādina, ka analīze, ko esmu veicis saistībā ar Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā paredzēto neaizstāšanas nosacījumu, attiecas uz gadījumu, kad darba devējus nevieno cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne [94]. Turklāt atgādinu, ka iesniedzējtiesa nav sniegusi nevienu norādi, ka šajā lietā darba devējus vienotu cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne, ne arī, attiecīgā gadījumā, nevienu norādi par šīs saiknes būtību [95].

111. Šajos apstākļos es vienīgi konstatēju, ka gadījumā, kad attiecīgos darba devējus *vieno* cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne, manuprāt, ir jāpārbauda, vai norīkošana, kuru ir veikuši minētie darba devēji, ir veikta, lai apietu Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā paredzēto neaizstāšanas nosacījumu. Atgādinājumam – saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ieinteresētās personas nevar atsaukties uz Savienības tiesībām krāpnieciskā vai ļaunprātīgā nolūkā un Savienības tiesiskā regulējuma piemērošana nav paplašināma tiktāl, lai iekļautu tajā uzņēmēju ļaunprātīgu rīcību [96].

112. Tomēr iesniedzējtiesa nav sniegusi nevienu norādi, ka fakti, kurus tā izskata pamatlietā, varētu būt saistīti ar krāpšanu vai tiesību ļaunprātīgu izmantošanu [97]. Šajos apstākļos es uzskatu, ka Tiesai nebūtu plašāk jāizskata šis jautājums.

113. Pamatojoties uz iepriekš minēto, es ierosinu Tiesai uz trešā prejudiciālā jautājuma b) daļu atbildēt tādējādi, ka gadījumā, kad attiecīgos darba devējus vieno cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne, ir jāpārbauda, vai norīkošana, ko veikuši minētie darba devēji, nav veikta, lai apietu Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā paredzēto neaizstāšanas nosacījumu.

94 Skat. šo secinājumu 79. punktu.

95 Skat. šo secinājumu 78. punktu.

96 Skat. spriedumu, 2017. gada 22. novembris, *Cussens* u.c. (C-251/16, EU:C:2017:881, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

97 Skat. šo secinājumu 77. punktu.

V. Secinājumi

114. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Verwaltungsgerichtshof* (Administratīvā tiesa, Austrija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 987/2009 (2009. gada 16. septembris), ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu, kas ir grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 465/2012 (2012. gada 22. maijs), ir jāinterpretē tādējādi, ka tikmēr, kamēr portatīvais dokuments A1, kuru dalībvalsts kompetentā iestāde izsniegusi saskaņā ar Regulas Nr. 987/2009, kas grozīta ar Regulu Nr. 465/2012, 19. panta 2. punktu, apliecinot darba ņēmēja dalību šīs dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, nav atsaukts vai atzīts par spēkā neesošu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu, kas grozīta ar Regulu Nr. 465/2012, tas ir saistošs citas dalībvalsts tiesai LESD 267. panta izpratnē.

2) Portatīvais dokuments A1 ir saistošs arī tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, kurā Administratīvā komisija sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinācijai ir pieņēmusi lēmumu par šī dokumenta atsaukšanu, bet izdevējiestāde minēto dokumentu nav atsaukusi.

   Tas pats ir attiecināms uz gadījumu, kad šis dokuments ir izsniegts pēc attiecīgā darba ņēmēja iekļaušanas uzņemošās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmā. Šajā gadījumā minētajam dokumentam var būt atpakaļejošs spēks.

3) Regulas Nr. 883/2004, kas grozīta ar Regulu Nr. 465/2012, 12. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā paredzētajam neaizstāšanas nosacījumam nav pretrunā tas, ka darba devējs norīko darba ņēmēju veikt citā dalībvalstī darbu, ko agrāk veicis cita darba devēja norīkots darba ņēmējs, neatkarīgi no tā, vai attiecīgie darba devēji ir reģistrēti tajā pašā dalībvalstī.

   Tomēr gadījumā, kad attiecīgos darba devējus *vieno* cieša personiskā un/vai organizatoriskā saikne, ir jāpārbauda, vai norīkošana, kuru veikuši minētie darba devēji, nav veikta, lai apietu Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā paredzēto neaizstāšanas nosacījumu.